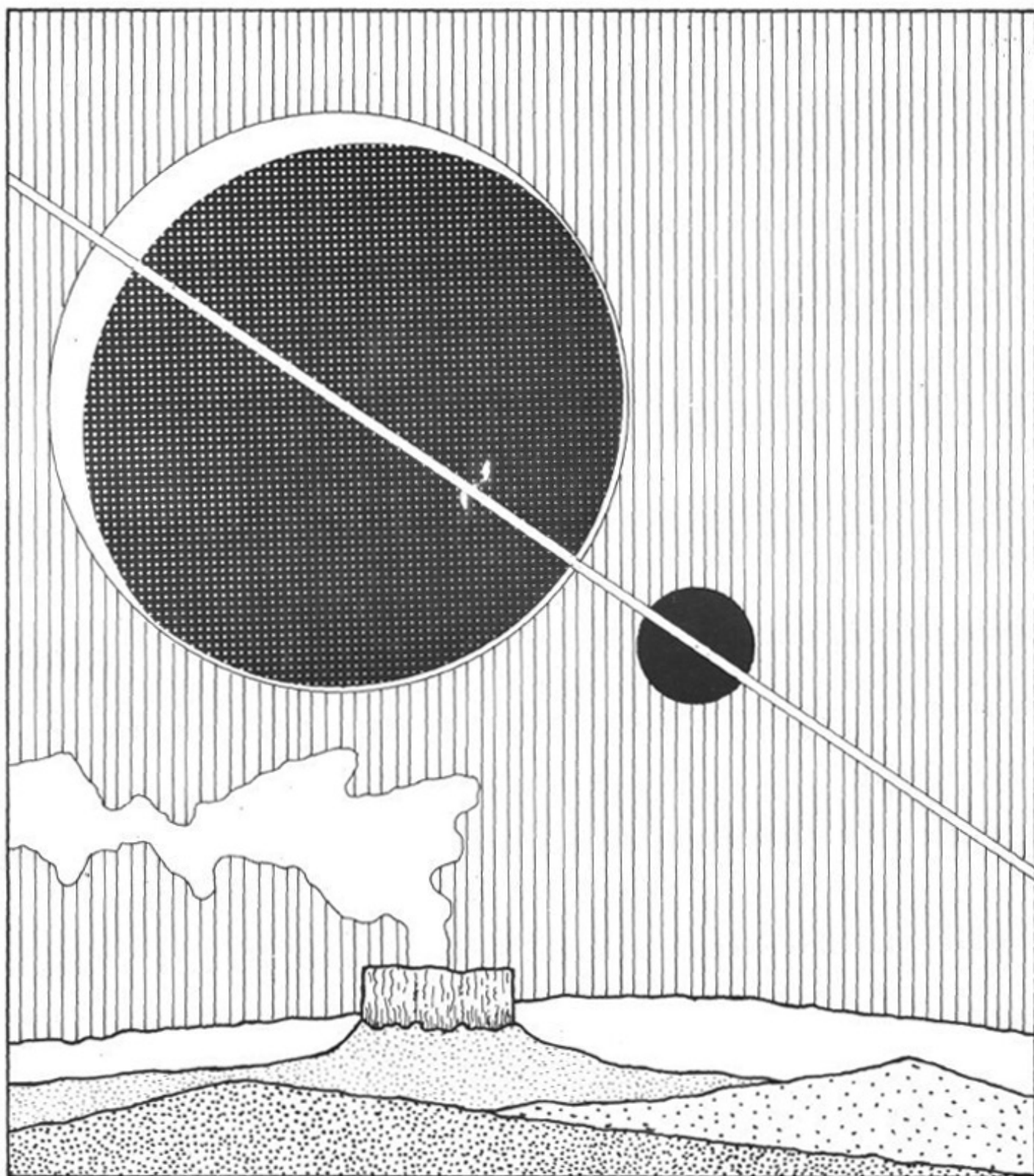

FLOR DE CARD

SANT LORENÇ DES CARDASSAR

AGOST-SETEMBRE DE 1991 * Nº 1754

Els 100 primers dies

Es costum d'ençà que tenim democràcia analitzar, enc que sigui de passada, el que han estat els primers 100 dies del nou govern. No és que en tres mesos llargs es puguin veure massa canvis, que ja se sap que "las cosas de palacio van despacio", però sí es pot destriar algun indici que ens orienti sobre el camí que fan comptes prendre en el futur.

El primer indici que captam és que dins el món polític local hi ha una certa tranquil·litat, no se'n sent parlar gaire. Potser sigui degut a que la temporada estiuenca és més propícia al descans, els qui poden, o al treball desbordant, els qui es dediquen al món turístic; o també a la manca d'iniciatives tant per part dels qui detenten el poder com dels qui estan a l'oposició. No sabem si, fins i tot, hi pot haver contribuït el fet de que darrerament els plens es convoquin a les 12 del migdia, hora que no conviuen massa a la participació.

Quant al funcionament dels serveis depenents de l'Ajuntament i a les activitats dutes a terme pels polítics, cal destacar positivament la manera com es duu a terme la canalització de les aigües: ràpidament i amb les mínimes molèsties per als veïnats, i la signatura del conveni amb l'INSALUT, que suposarà un alleugerament de les arques municipals.

No tan positiu és el funcionament de la recollida dels fems i del ferro vell, i l'actuació de la policia municipal, que en més d'una ocasió no ha respost a les peticions d'ajuda que li han formulat.

Tampoc no podem qualificar d'extraordinària la relació de les regidories de Cultura i Normalització Lingüística amb les entitats locals que es poden relacionar amb elles, ni consideram adequat que encara no s'hagi format cap comissió per parlar del centenari de la creació de Sant Llorenç com a poble independent de Manacor.

I, per acabar, dubtam que l'aprovació de les Normes Subsidiàries es pugui considerar com una realització d'aquests 100 primers dies, tota vegada que l'arquitecte encara no ha presentat les modificacions que li encomanaren, i, per tant, no han pogut ésser publicades en el BOCAIB ni exposades al públic.

Deixem passar, per tant, un poc més de temps per veure si hi haurà canvis en la manera de fer les coses o si la tònica general serà la de la simple continuïtat.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar
 Adreça: Carrer de Sant llorenç, 36
 Telèfon: 569119
 Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509
 Agost/Setembre de 1991
 Número 175
 Edita: Centre Cultural Card
 Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)
 Dipòsit legal: 765-1973
 Director: Josep Cortès i Servera
 Consell de Redacció: Joana Domenge
 Felip Forteza
 Maria Galmés
 Guillem Pont
 Guillem Quina
 Antònia Servera
 Guillem Soler

Col·laboren

		Portada
Josep Cortès	Dilema	3
	Llibres	9
	Espipellades	15
	Tercera Edat	15
	Esports	21
	Tal dia com avui	24
	Curiositats municipals	4
Aina Salas	Tertúlies	7
	Foc a S'Esquerda	19
Xesc Umbert	Setembre/Estiu	22
	El temps	8
Ignasi Umbert	Cent dies després...	8
	Overbooking	10
Jerònia Mesquida	Cent dies de govern municipal	11
	Centre de Salut	11
Joan Buades	Aclaració	12
	Sol, i de dol	14
Pepe Dagnino	El cós de l'agulla	15
	Codolades	16
Maria Pont	Madò Busca	28
	Sant Llorenç, ahir	17
Guillem Pont	Carta oberta a l'equip de govern	18
	Vivaldi	18
Antoni Sansó	Còmic	20
	Fca. Santandreu	Gastro... "mania"
Antònia Garcia	La torre	25
	P.J. Santandreu	Poesia
Toni	Festes	26
	Radioafeccioats	Si lleu...
Maria Galmés	Demografia	26
	Comptabilitat	27
Ramon Rosselló	Història	
	Bel Nicolau	Distribució

Les Plèiades

Premi "GRANDALLA" de poesia 1990
al Principat d'Andorra.

(Selecció a càrrec de Josep Cortès)

L'ENDEMESA DEL TEMPS

*Si l'estirp de les àguiles fan fondre,
signes certs ja no enviaràs als homes.
(Esquil)*

inútil que ho tinguis tot estudiat
aquest mes acabaré de fer això
després continuaré amb això altre
més envant dedicaré un temps especial
a enllestir allò
al teu voltant cauen les més velles civi-
les portes més poderoses [litzacions
resten esbucades fortíssimes fortalezes
digue'm
¿quin castell de pedra viva
ha pogut resistir l'endemesa del temps?
per tant
per què t'afanyes sens treva
en acabar aquest poema?

EL PODEROS SOL NAIXENT

*si ara em perdia al vell jardí
perfum d'espígol
tomaria a la por de la nit dels trons
passions d'infant tomaven al silenci
ai el temps
aquest corc que se'm menja la fusta
(Vicent Alonso)*

el poderós sol naixent desfà les darreres
[boirines
d'aquesta llarga nit que no fineix mai
amb els primers raigs que penetren
esplendorosos per la finestra
arriben els sorolls dels al.lots que juguen
l'olor del pa tendre del forn [al parc
com a símbols perfectes de la vida que
resplendent [s'aixeca
i si surts al carrer
allà on acaba l'asfalt hi ha el camp
l'herba encara mullada per la rosada
t'hi pots perdre
si vols
en direcció a les muntanyes
on hi ha restes de castells embruixats
ciutat d'homes i dones de llum
músiques ocultes
fades
monstres que ningú no coneix
hi ets a temps
de perdre-te en direcció de les fulles
que se'n porta el vent.

EM BASTARIA

*déus totpoderosos!
déus i deesses perfectes sentinel.les
de les torres i del nostre país
no abandoneu la ciutat
amenaçada de llances
a un exèrcit que no parla
com nosaltres.
(Esquil)*

em bastaria tenir les mans lliures
per a escriure i la veu per poder cridar
seria tan senzill si un dia la mort
em llevàs el ganivet de l'esquena!
si un dia
un dia tan sols!
els meus ulls no veiessin tot el que suc-
les ombres rovellades [ceeix
el dolor fet costum
el carrer ocupat pel fred
la terra erma
la sed del poble
amb tots els pous enverinats
seria tan senzill
si tingués les mans lliures
i la mort no em clavés el ganivet a l'es-
[quena!

Miquel López Crespí

*Per bé que trossejàrem llurs estàtues,
per bé que els bandejàrem de llurs
[temples,
no per això moriren pas els déus.
(Kavafis)*

JA SE

ja sé
que els que més haurien de protestar
van capbaixos a la feina
i només aspiren a hipotecar-se la vida
comprant aparells
carregant els seus carros als hípers
tots els que treballen quinze hores
sense voler odiar l'amo
no fa tants d'anys que estaren a la presó
foren escarnits
vexats
i
malgrat tot això encara voten
creuen en les promeses
diuen
"s'ha de fer a poc a poc"
a molts l'autopista els passarà per da-
[munt l'hort
hauran de fer cua per rebre una almoi-
tots ells a la nit tornaran a casa [na
sense aturar-se mai a comprar un revòl-
rompre els vidres d'hisenda [ver
demà els esbucaran la casa
els treuran del solc que cultivaren gene-
ja ho veis [racions
aquesta nit hem parlat de moltes coses
de com va el món
dels amics que la tempesta va dispersar
dels cecs
dels dimonis que m'espantaven
a la infantesa.

ONES

de nit
sense llums pels carrers
amb els ulls girats cap a dintre
multituds cap al port
a la recerca dels vaixells corsaris
que s'han deslliurat del llim
una nina a la cantonada em mostra
joiosa
la primera dent de llet que li ha caigut
però de sobte torna la llum
i tota l'avinguda es pobla
de cotxes circulant vers incertes direc-
que molt aviat les ones [cions
penetraran
sense que res pugui detenir-les
dins de la meva cambra
i no podré salvar cap dels meus somnis.

Reprenc amb il·lusió i ganes es compromís que tenc amb sa revista de fer ses tertúlies, després de que unes circumstàncies personals i ses vacances m'hagin tengut allunyada d'aquesta tasca una bona temporada. I és que lo que se fa amb gust, perquè sí, perquè agrada, pareix que quan fa un temps que no t'hi dediques, ho enyores. I això és, ni més ni manco, lo que succeeix an aquest grup de teatre que tenim en es poble, que amb ganes, amb il·lusió i sacrifici, que tot duu una feina, posen en escena dues comèdies diferents cada any.

Parlant amb ells, m'he adonat de sa gran serietat, concentració i ganes de quedar bé que tenen aquesta gent quan fan ses obres. Són uns grans artistes. Actors i actrius de naixament, absolutament autodidactes, amb una serietat envers a sa seva tasca, que no tenen res que envejar an es grans i famosos professionals. Ells senten tan profundament es papers que fan damunt s'escenari com qualsevol comediànt de reconeguda talla. Ho faràn millor o pitjor; agradaran més o manco; sa gent, s'identificarà o no amb sos tipus de comèdies que fan, però ningú no podrà

Comèdies

Textes: Aina Salas
Fotos: Josep Cortès

negar que tenen una gran capacitat de feina, superant totes ses dificultats que comporta no disposar de mitjans econòmics, d'un lloc adient, sempre representant en es carrer, amb bon o mal temps, amb grans dificultats de so, etc.

Per parlar de tot això, idò, hem reunit a ses següents persones: en Miquel Capiró, que és es director d'es grup, na Francesca Sureda "Rave", na Catalina Tomassa, na Francesca de Son Berga i n'Andreu Mec, que solen fer d'actors.

Aina Salas.- Voldria que mos parlàssiu de s'afició que hi ha en es poble an es teatre que voltros feis. Com i quan va començar?

Tomassa.- Jo tota sa vida he fet comèdia. P'entura tenia 10 anys quan vaig començar, a ca ses monges. Fèiem coses molt senzilles, poesies... An es 14 anys ja en vaig fer una de més bona que duia per títol *El peso de una corona*.

Aina.- I en aquell temps devien ser en castellà...

Tomassa.- Sí, sí, tot en castellà. Llavors, en es 20 anys, amb so meu novio, que més tard seria es meu homo, férem es *Quaquin*. Ja de casada en férem devers tres i després ho deixàrem.

Miquel Rosselló.- Ara hem conseguit un grup de teatre estable. Ja fa uns set anys que funcionam d'una manera continuada.

Aina.- I vos deu dur un feiner muntar això...

Miquel.- Sí, però ets artistes tenen molta il·lusió.

Francesca "Rave".- Molts d'assajos!

Andreu.- Totes ses coses se fan a base de sacrifici.

Tomassa.- Si tens afició fas es sacrifici i no te tems, disfrutes d'aquesta tasca.

Miquel.- I si duram és perquè es poble mos fa costat. Ets aplaudiments són es que mos donen ets ànims per continuar. Lo que no mos agrada és fer una sola funció, que casi ve a ser un assaig general. Si la poguéssim representar més vegades ets artistes veurien sa seva capacitat d'interpretació. Els manca rotatge perquè sa primera vegada mai no surt tan bé com sa que fa tres o quatre.

Francesca de Son Berga.- Es que casi no l'acaman de sebre.

Francesca "Rave".- Jo trob que de cada vegada que la repeteixes te poses més nerviosa. Es primer dia no saps què sortirà, però després ja...

Miquel.- Jo, que som d'un natural nerviós, que els reny i conec molt, me passa que amb ells mai no he dubtat de que sortís bé. Es ben cert.

Fca. de Son Berga.- Sempre mos ho diu que no passem pena, que anirà bé.

Tomassa.- Es que no mos va malament. Aquesta darrera només l'hem assajada tres o quatre vegades.

Francesca "Rave".- I vestits, mai. Ni aquesta ni ses altres.

Miquel.- No deim això per sobrevalorar-mos, sinó perquè se vegui que amb totes ses dificultats, a poc a poc tiram envant. També és cert que a darrera tenim un bon equip que mos ajuda a tot.

Fca. de Son Berga.- Tenim de tot: perruquera, maquilladora...

Francesca "Rave".- I també mos ajuden a treginar i compondre, a cercar coses per sa decoració...

Aina.- Qui tria s'obra que s'ha de fer?

Andreu.- La tria en Miquel. Després, entre tots, miram si mos agrada i en parlam.

Miquel.- Jo decidesc en funció de ses seves facultats i caràcters. En principi sempre tenim un problema: hi ha artistes que poden dur es paper capdavanter sempre, qualsevol paper, però en tenim massa. Aposta hem decidit fer dues comèdies diferents i així podem agafar tot s'equip. Es desagradable a s'hora de donar papers que un s'hagi de quedar sense; p'entura és es que té més il·lusió, però per característiques físiques o per altres coses no l'hi pots donar. Això me condiciona a s'hora de decidir s'obra. Triam sempre obres populars perquè mos van més be a ses nostres característiques i maneres de ser. P'entura a una gent més jove li fa més ganes muntar obres més vanguardistes, més modernes... També mos va fer ganes col·laborar perquè no se perdessin unes obres populars que casi no se representaven.

Francesca "Rave".- Es joves que estan amb noltros també passen molt de gust...

Andreu.- Sí que és ver! Interpretarien totes ses comèdies, lo que passa és que no trobam gaire papers per a ells.

Tomassa.- I això que va ser mal de fer ginyar-los, de tot d'una.

Miquel.- Vàrem dur sort de muntar una comèdia que n'hi havia uns quants i un amb s'altre s'animaven. També feim

qualque soparet...

Francesca "Rave".- Sempre compa-reixen tots i això és lo guapo, que hi ha-gi companyerisme.

Miquel.- An es sopar no hem trobat cap fallo mai!

Francesca "Rave" (rient).- Sí que és ver! Però Miquel, si no els agradàs estar amb noltros no vendrien; se n'afluixarien d'es sopar, perquè per un sopar, es joves...

Miquel.- Es ben clar que és així. Veiam, Francesca, i per què no mos parles un poc de *Sa Padrina*? Ara sa gent la té molt present...

Francesca "Rave".- Ai, *Sa Padrina*, per l'amor de Déu! Molta pena vaig passar!

Miquel.- Què vares trobar? Te va costar fer aquest paper?

Francesca "Rave".- No, com ets altres. Si te situes dins aquell personatge no te costa.

Tomassa.- Jo enguany he disfrutat de fer sa monja.

Andreu.- Es que te va sortir molt bé.

Tomassa.- Quan me diguéreu que faria sa monja ja me va fer molta il·lusió. I això que de tot d'una no me sortia. Estic avesada a fer de reboa i no em sortia, en Miquel sempre m'havia de corregir.

Aina.- Actualment, ¿hi ha autors que escriguin aquest tipus de comèdies, o heu de pegar sempre an ets antics?

Miquel.- N'hi ha. Per exemple en Llorenç Capellà, en Janer Manila... i dins sa literatura catalana n'hi ha moltíssims que només seria adaptar-los an es mallorquí, perquè es costums i sa cultura són es mateixos. Saps què passa? Que aquests moderns toquen unes problemàtiques que p'es nostro grup no mos van bé. Problemes de gran ciutat, individuals, de caires polítics... que no encaixen gaire dins ses nostres característiques. De moment me pareix que no mos aniria bé, però no vol dir que més envant no poguem intentar fer qualque cosa...

Francesca "Rave".- Sí, coses més joves només les podríem fer si s'incorporàs gent més jove, amb altres idees.

Andreu.- Però si lo més guapo és lo antic! No hi emporta demanar si agradam, basta veure sa gentada que ve.

Tomassa.- Noltros tenim ses característiques físiques i s'edat apropiada per fer aquest tipus de comèdies.

Aina.- ¿Quin és es primer plantejament que vos feis a s'hora de triar? Que vos agradi sobretot a vltros, a sa gent, que tengui missatge, o què?

Miquel.- Que mos agradi i que vagi bé.

Andreu.- La mos estudiam i deim lo que hi trobam.

Francesca "Rave".- Sa gent és molt important. T'anima molt a continuar.

Miquel.- Sí, noltros feim sa nostra feina sense mirar on la feim. Vull dir que anam allà on mos criden i muntam s'obra en es carrer. Lo nostro és un teatre popular, de carrer. An ets artistes és clar que els agradaria actuar en es teatre, és molt més còmode i lluït.

Andreu.- Quan un artista està damunt s'escenari està molt més animat si veu gent, pareix que se creix. Jo, en ets assajos pareix que hi rob, però damunt s'escenari sempre quedam bé.

Miquel.- An es primer aplaudiment ja està llançat, Andreu.

Andreu.- Res d'aplaudiments.

Miquel.- Però si són es premi d'ets artistes. Tots es bons prefereixen es teatre que es cinema per allò d'es contacte amb so públic.

Andreu.- Això és ben igual que qual-sevol deport o cosa de cara an es públic. Si no n'hi ha es fred i et desanima.

Fca. de Son Berga.- I no és que vegis ningú. Has d'estar molt concentrat.

Aina.- I no les podríeu fer un parell de vegades?

Francesca "Rave".- Les feim per ses festes, que sa gent gent està p'enmig. Si la tornàssim fer no sé si aniria bé.

Andreu.- No crec que hi hagués gent per fer-la més vegades. A mi, quan m'agrada molt, és quan veig es vídeo. Llavors me don compte de tot lo que em passa per alt a sa representació.

Miquel.- Es que n'Andreu se concen-

tra molt en so seu paper. Aposta li surt tan bé.

Francesca "Rave".- Es que si no t'ho sents i no te concentres molt no hi ha manca.

Miquel.- Sa interpretació és una cosa innata. Té ses seves tècniques, però fonamentalment és un gust per allò, que si no s'hi neix no hi ha manera. Es espontani d'un mateix.

Tomassa.- Aquest grup va començar quan ses cantadores de l'església vàrem voler fer qualque cosa per ajudar econòmicament a don Joan, que denia molta despesa. Primer férem *El tio Pep se'n va a Muro*, que mos va sortir beníssim encara que molta gent se pensava que no en sortiríem. Deien que estaven cansats de sentir-mos cantar a l'església, i per això no la varen veure. Més tard, degut a s'èxit obtingut, mos demanaren que la tornàssim fer, la repetírem i se va tornar omplir.

Miquel.- Ses musicals són ses que agraden més. En *Quaquin* i *El tio Pep se'n va a Muro* són ses que recorden més, per sa seva part musical.

Francesca "Rave".- Es *Quaquin* el férem amb paraigües estesos. Mos pensàvem que no la representaríem per mor d'es temps, però va començar a venir gent i gent...

Andreu.- Lo que mos va moure va ser sa nostra intenció d'ajudar a l'església.

Fca. de Son Berga.- Es ben segur. Pensa que per cobrar no n'hauria feta, ni de molt, de comèdia.

Miquel.- Lo que cobram ho destinam sempre an es divertiment d'es grup.

Andreu.- Uns de Manacor vengueren a cercar-me perquè fes un paper en *El tio Pep*. De tot d'una els vaig dir que no, però quan me digueren que era per donar an es minusvàlids no hi vaig posar cap emperò. Ara, per qualque cosa, no ho faria. Noltros en poder estar junts es d'es grup ja estam bé.

Francesca "Rave".- Jo, si ara qualcú mos vol ha de donar qualque cosa p'es gastos, perquè hi ha moltes cosetes, però dins un teatre i fent pagar una entrada jo no ho faria.

Andreu.- P'entura hi ha gent que diu: *Ala, mira'l amb què passa es temps!* A lo millor se'n riuen...

Francesca "Rave".- Noltros estam junts, discutim, xerram, feim una rialla i mos enfadam, però això és una sortida, un espai que jo consider bo i necessari.

Fca. de Son Berga.- Quan no mos reunim mos fa falta.

Miquel.- Ara descansam, però ses nits d'hivern són llargues i propícies per

aquestes coses i prest mos hi tornarem posar. Lo important és veure si aquests joves continuen sa nostra tasca. Jo crec que sí.

Andreu.- Molts segueixen sa ruta que els han mostrat. Es teu fill, Miquel, ja està embolicat amb això. Es nostros, un balla s'altre toca sa bandúrria, sa neteta balla boleros i això és una cosa que vius a cateva i que té continuïtat perquè t'agrada, ho has vist fer...

Aina.- Es teatre, com totes ses manifestacions culturals, tengué una aturada de molts d'anys. A què va ser degut?

Tomassa.- Jo don molta culpa a sa televisió. Sa gent se va quedar a caseva amb sa televisió i era mala de moure.

Aina.- I ses autoritats, no hi tengueren res que veure?

Miquel.- Jo crec que sí. No hi havia

facilitats per a res. Pensa que a mi, a una pel·lícula que vaig fer que la me passaren a Palma, m'hi varen canviar es títols perquè estaven en mallorquí. Se frenava tot i no se recolzava res.

Aina.- Es lo que jo pensava. Sa gent se va desanimar per qualque cosa, perquè d'es moment que, per exemple vós, Catalina, de molt jove ja vos agradava molt això, després ho deixàreu i ha bastat qualsevol motiu per tornar-ho reprendre. Es ben clar que directament no té res que veure amb sa gent.

Miquel.- Ara es recolzament és molt més important. Ets organismes organitzen certàmens, mostres, festivals... I això, pèr descomptat, passa a totes ses activitats culturals, no només en so teatre. Es ressorgiment cultural jo crec que és important i evident perquè grups de teatre n'han sortit moltíssims. Quant an es nostro procuram fugir d'es temes polítics, maldament sempre hi hagi trossos dins ses obres que puguin tenir missatges d'aquest tipus. També procuram, no tocar temes que puguin ferir sa sensibilitat de sa gent; per exemple, no mos atrevit a escenificar *Tocat d'es boll*, que toca sa problemàtica de sa gent vella que la duen a ses cases aquestes per gent tocada d'es boll sense estar-hi gens. Aquí hi ha molta gent major i te sap greu dir segons quines coses. Lo que agrada més és riure, però potenciant sa part sentimental i que qualque vegada no sàpiga si riure o plorar.

Aina.- ¿Hi ha un sentit de sa responsabilitat que vos obliga a fer-ho de cada vegada millor dins es grup?

Andreu.- Seguríssim, és una obligació, no te creguis. Qualque vespre, quan me'n vaig a dormir a les dotze o la una, després d'assajar estic nerviós i no me puc dormir perquè agaf un cap de fil i, pensant que no mos ha anat bé, mir de veure com ho podríem fer per millorar. P'entura són les tres quan me dorm, i llavonses només dorms tres hores i te fa falta per estar bé.

Tomassa.- Es ben cert. Quan férem *El tio Pep* es meu cap no s'aturava de cantar quan estava dins es llit. No me podia dormir.

Miquel.- Iddò veis, això és es preu d'ets aplaudiments, de ses enhorabones que vos donen.

Fca. de Son Berga.- Jo sempre dic que no en tornaré fer, però quan l'he feta ja em tornen venir ses ganes.

Aina.- I com a espectadors, sou aficionats?

Miquel.- Sí, i molt. Anam a qualsevol part de Mallorca a feure què fan, sobre-

tot si hi ha certamen.

Andreu.- Sí, sí, mos agrada molt veure-ho. Sesque no mos agraden gaire són ses que fan en vers.

Miquel.- No hem provat mai de fer-ne perquè mos durien molts de problemes i hauríem d'assajar molt més, apart d'aprendre sa tècnica d'es vers, que és més complicada.

Francesca "Rave".- No pots deixar cap paraula i noltros en deixam. Qualque vegada fins i tot improvisam.

Tomassa.- I més de qualque vegada! I giram ses frases així com les deim noltros i no com les ha escrites s'autor.

Andreu.- Es que és molt més agradós i sa gent ho entén millor.

Aina.- I es futur, com el veis?

Francesca "Rave".- Si es tam bons...

Miquel.- Si estam bons i es poble en vol tendran comèdia a voler.

Tomassa.- Sí senyor. Noltros passam molt de gust i disfrutam de donar-ne an es poble.

Francesca "Rave".- Crec que maldament només n'haguéssim de fer per noltros, assajaríem.

Miquel.- No, mos desanimaríem.

Moltes gràcies a tots per sa seva col·laboració en aquesta tertúlia, i enhorabona per sa tasca que duen endavant.

Foc a s'Esquerda

Serien les dotze i quart de dia 12 de juliol quan es meu cunyat mirà sa muntanya i me digué: *Vetua el món, allò és foc! Sí que tens raó.* Sa veritat és que allò me va fer mal. Amb lo guapa que és sa natura veure que tornava cremarse es cim d'una muntanya que ja s'havia cremada, ara que començava a repoblar-se...

En aquells moments només era un fogueronet de Sant Antoni, però amb 32º, vent, sequedat i calor vaig pensar que d'aquí a una hora s'haurien cremat quarterades de paisatge. Dic an es meu nebot: *Vés, corr a Sant Llorenç amb sa bicicleta i digués a ta mare que cridi an es 085, que damunt s'Esquerda hi ha foc.*

Es nervis me rovegaven i a's cap de mitja hora agaf es cotxo i top sa Guàrdia Civil per sa carretera que comentava s'assumpto. Me digueren que es bombers venien i que pujarien per un camí que hi ha. Les vaig dir que era ver que n'hi havia un, però que no era transitable, que lo millor era cridar s'avió. En aquell's moments davallaven es bombers d'Artà i partiren corrent per pujar per sa banda de Ses Planes. Jo no vaig quedar satisfet i torn cridar an es 085. Me contestaren que se podia pujar damunt sa muntanya i que ja hi havia uns quants grups de bombers. Vaig insistir dient que coneixia es paratge i que pujar no era tan fàcil; lo millor era enviar s'avió ara que encara era poc, però me contestaren que s'avió sols sortia en casos necessaris i si ho sol·licitava el SECONA.

Fos com fos, a les 13.45 es *Canadair* descarregà es primer viatge i poc moments després un gran helicòpter amollava un grup de bombers damunt es mateix cim per lluitar amb so foc i sa calor durant tot es capvespre. S'avió, que feia una bona feina, devers les 3 comunicava per ràdio que un generador li fallava i que abandonaria sa feina quan es cregués oportú. Se va fer una gestió per ràdio amb Madrid per veure si els n'enviarien un altre en cas de que es nostre hagués d'abandonar i els contestaren que sí.

Vérem uns quants camins per pujar aprop de de sa muntanya, però pertot hi havia inconvenients, mentres es foc feia sa seva via i s'avió de cada tres viatges n'encertava un; ara, quan l'encertava es foc romania apagat de cop. D'aquesta manera, entre valqui-talquis, emissores

i molta gent que donava ordres, a les 8 s'acabava d'apagar un foc que qualcú sap com va començar. Però mirau quin fet: a's cap d'un mes, a les 3 d'es capvespre d'un altre diumenge d'agost, quan anava a Cala Millor amb en Sebastià Joi, vérem fum damunt es puig de Sa Font, i com més mos hi atracàvem més clar vèiem que en aquells moments començava un altre incendi justament damunt es cuaió de sa muntanya. *Es collonut, dèiem entre noltros, qui pot haver pegat foc aquí, an aquestes hores?* I és que arribes a creure que es foc s'encén totsol! Per complir amb un deure de bon ciutadà mos turàrem a sa primera cabina i férem una cridada an es 085 dient lo que passava, i a's cap de tres quarts damunt sa muntanya de Son Servera aterrava un helicòpter i descarregava aigua s'hydroavió. Aquí, per sort, va ser ben bo d'apagar.

*****

Fruit d'un embossament d'aire fred a 5500 m d'alçada -uns -14º- se produïren ses primeres tempestes de sa temporada, que són característiques de molts d'anys enrera. Qui és que no ha vist es paperins banyats un any o s'altre? En aquest cas era una gota freda que mos va fotre lo millor de ses festes.

Xesc Umbert

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambulatori de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
Creu Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	55 03 44

Cent dies després...

Fer una anàlisi d'uns primers cent dies és sempre molt arriscat, perquè cent dies no donen per massa gran cosa; per tant, crec que per fer una anàlisi més seriosa s'haurà de deixar passar un temps més llarg, i així poder veure si el pacte que es va formalitzar entre els diferents grups que formen l'actual equip de govern va ésser o no un encert.

De moment cal tenir en compte que l'estiu no és un temps massa propici per començar grans actuacions, sinó més bé al contrari; les vacances dels mesos de juliol i agost fan que la màquina administrativa vagi un poc a marxa ralentitzada, fent funcionar més aquelles coses, diríem, tècniques que no les polítiques; per això crec que aquests cent dies no poden definir de manera massa clara quina serà l'actuació del nou equip de govern, ni el paper que l'oposició serà capaç de jugar en els propers mesos. Amb tot i amb això, però, ja es pot entreveure una certa voluntat de cara a prendre iniciatives que portin a realitzacions que millorin el nivell de vida del nostre poble; però això no és suficient, es fa necessari que aquestes iniciatives es duguin a terme.

Fins ara aquest nou equip s'ha limitat a desenvolupar el que ja estava acordat per l'equip d'abans. L'inici de les obres del clavegueram -que la primera fase ja estava quasi acabada i la segona, que començaren tot just acabats d'entrar, adjudicada-, no cal posar-lo a l'haver de l'equip nou de govern.

I tampoc no ha estat massa diferent a les altres àrees: l'escoleta d'estiu, organitzada bàsicament per l'APA i amb el suport econòmic municipal acordat per l'anterior equip de govern; la Bandera Blava, sol·licitada i concedida abans de les eleccions; les Normes Subsidiàries, redactades per l'equip anterior i aparcaades per manca d'una majoria suficient, han estat aprovades quan hi ha hagut aquesta majoria i abans de que no es tornàs rompre, com a la passada legislatura. Crec que, malgrat les modificacions que anunciaren, tampoc no seria just posar-les a l'haver de l'equip actual.

Les festes sí han estat organitzades totalment pel nou equip, i, la veritat, han passat sense pena ni glòria. Crec que hi ha mancat una certa animació, especialment el dia de Sant Llorenç, que no hi va haver res fins a la part del vespre; també s'ha de reconèixer que el principal acte programat no es va poder

dur a terme degut al mal temps, que també va voler col·laborar amb la majoria de les festes, magror que, per altra banda, ja havia anunciat el batle en el programa.

La resta de les àrees han seguit la dinàmica marcada per l'anterior equip de govern: brigada de manteniment, policia municipal, SMOE, OMIT, funcionaris...

Per tant, fins ara s'han limitat a petits detalls, cosa en certa manera lògica en un equip nou que comença; hi ha bona voluntat per anar endavant, però serà necessària alguna cosa més per gestionar un ajuntament com el nostre, on la demanda de serveis augmenta de cada dia. I per posar en marxa totes aquestes demandes no basten cent dies, ni de molt! Pensem que les Normes Subsidiàries, aprovades inicialment a començaments del passat mes d'agost, per l'octubre farà dotze anys que es començaren i encara no estan aprovades definitivament; que del projecte de clavegueram han passat més de quatre anys i fins ara no s'ha començat la segona fase de les quatre previstes. Les coses no es fan tan aviat com perquè en cent dies es pugui valorar la gestió d'un equip de govern, almanco a nivell municipal, on la dependència d'altres organismes superiors és tan important en l'aspecte econòmic i en el polític que a vegades les iniciatives van molt més endavant que les realitzacions.

Per tant, deixem passar algun temps més abans de valorar com cal la gestió del nou equip de govern municipal i el paper de l'oposició. Llavors per ventura es podrà fer aquesta anàlisi amb més coneixement de causa, sabent què s'ha fet i com s'ha fet.

Ignasi Umbert i Roig
Setembre de 1991

L'overbooking que ha tornat

Durant bastants de dies els diaris de la província han parlat dels problemes que hi havia a l'illa amb els turistes que venien a passar les vacances a Mallorca; la dificultat provenia principalment de la sobrecontractació de places hoteleres, que en termes tèctics es coneix com *overbooking*.

Quan pareixia que aquesta pràctica de contractar més llits dels que disposaven, tan habitual en els anys seixanta i setanta, ja havia sigut abandonada, reapareix una altra vegada fent ressorgir aquella imatge tan dolenta de Mallorca i que tant de mal ens va fer.

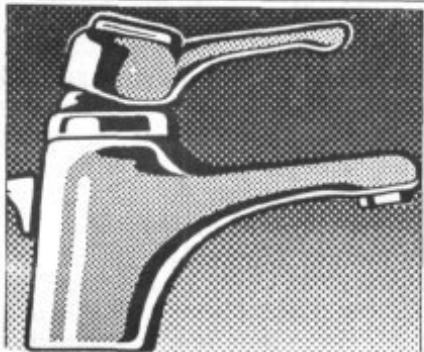
Per què s'ha produït aquesta sobrecontractació? Principalment és degut a la baixa quantitat de reserves que hi havia per als mesos de març i abril, que va fer que els hotelers començassin a tenir por que a l'estiu els seus hotels es trobassin només amb mitja ocupació; i això malgrat les advertències dels *tour operators*. Record que en un article meu a la revista *Cala Millor 7* recordava aquests avisos, i el temps ens ha donat la raó; les perspectives eren clares: després de la guerra del Golf hi havia d'haver una recessió turística en els països veïnats de l'Iraq, per la qual cosa aquests turistes havien d'ésser dirigits a altres zones més llunyanes, una d'elles Mallorca. I si a això hi afegim els problemes de Iugoslàvia, país també important dins el turisme europeu, veurem els motius bàsics del perquè ha tornat ressorgir l'*overbooking* a Mallorca.

Però no sempre la culpa ha sigut de l'hoteler. Alguns *tour operators* també han volgut fer el seu negoci enviant gent a l'illa sense cap seguretat de tenir allotjament, endossant el problema als hotelers que, sense esperar-s'ho, es trobaven amb la recepció plena de turistes i sense cap llit disponible per a ells.

Per evitar tot això es fa necessària una llei on el compromís de la reserva sia per a les dues parts, i no tan sols per a una, com ho és ara; l'hoteler és l'únic que té l'obligació de tenir el llit reservat disponible, però si el client no arriba, el *tour operator* -llevat d'alguna excepció- queda lliure de tot compromís. Mentres això no es canvia cada any hi haurà casos d'*overbooking*.

Ignasi Umbert i Roig

Maldament n'hi hagi que diguin que en Falera vol que en Pelut subministri ses aigües netes an es poble jo no crec de cap manera que sigui ver.

Un homo que en es seu programa assegura que durà una "bona administració", no pot ser mai que vulgui fer comprar s'aigua an es llorencins si s'Ajuntament en té de franc. Això seria com es negoci de na Peix Frit!

Que em tirin d'una passa si tot això no són falsos testimonis d'aquells que no poden consentir que s'equip de govern s'entengui com un rellotge.

I que no em vénguin amb que ses dues dones són cosines, que seria mesclar ous amb caragols.

Ara si hi hagués qualcú desenfeinat li sé una negociet sense sortir d'es poble: M'han assegurat que hi ha policies que donen 200 ptes. per cada ca aperduat que se'n menen a sa canera, i que si els punyien un poc també farien barrina amb sos moixos. Crec que és una bona iniciativa, perquè a més d'estalviar-mos sustos i qualque nit sense dormir, per ventura ses bosses d'es fems no romandrien tan malmenades com ara, que un arriba a estar associat de veure tanta brutor p'es carrers.

Nota: Encara que a ses darreres revistes hagin sortit espipellades d'es municipals, he de fer constar que amb so cabo mos duim molt bé, no en mancaria d'altra.

Ara que xerram de brutícies, si no m'han dit mentides s'Ajuntament ha obert un expedient a s'empresa que recull (!?) es fems i es ferro vell per lo malament que ho duu, per la qual cosa no puc més que donar-los s'enhorabona, que no sé com no estan empegueïts de donar tan mal servici.

I parlant d'empegueïments, tampoc no estaria gens lleig que tots aquells que se'n duen ses bosses de bon matí -o un dia o dos abans- an es contenidors o a ses placetes les guardassin dins caseva fins s'horabaixa des dies que solen passar, que a ningú no li agrada haver de sentir s'olor d'ets altres ni veure brutor damunt ets empedrats.

S'altre dia, a *La Clave*, feren un debat ben interessant sobre fins a on arribava es poder d'es polítics i començava es d'es funcionaris. Hi ha un línia clara que ho delimita? Comanden realment es polítics o són ets alts funcionaris es qui fan girar sa decisió per allà on ells volen?

I allò que ells aplicaven a s'administració central, ¿se pot traslladar an ets ajuntaments? Quin pès tenen es juristes, arquitectes, pedagogs... i altres tècnics a s'hora de decidir què s'ha de fer i fins on s'ha d'arribar? Estan complint ses funcions que els encarregaren quan els contractaren o han canviat radicalment?

Crec que és un tema des qual també en podríem parlar.

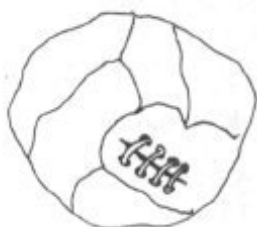
Maldament vos costi creure-ho, na Jerònia d'es pou Vell i n'Antoni Cuc estan xerrant d'es mateix Ajuntament i d'es mateixos 100 dies quan analitzen en aquesta revista sa gestió que ha duit a terme es nou equip de govern.

Tenc per a mi que ja no es tracta *del color del cristal con qué se mira*, sinó que n'hi ha qualcun d'es dos que en lloc de vidre s'ha posat un cul de botella d'anís d'aquelles tan gropelludes!

I això que tots dos presumeixen d'esser socialistes!

I xerrant d'es 100 dies, si només han sortit opinions de na Jerònia, n'Antoni i n'Ignasi no és perquè no hàgim oferit ses nostres planes an ets altres partits, que jo mateix en vaig parlar an en Mateu Gostí, an en Paler, an en Bovet, an en Tomeu Carbó i an en Miquel de Son Carrió, si bé an aquest darrer em vaig torbar més que an ets altres.

Vull deixar-ne constància perquè llavonses diven que sa revista fa parts triades i no és ver. Si no hi ha es seus escrits és exclusivament perquè no els mos han duit, i no vaig a cercar es perquè.

Coincidint amb so centenari de sa creació de Sant Llorenç com a vila independent de Manacor, el C.D.Cardassar i sa revista Flor de Card estan fent feina per publicar un llibre sobre lo que han estat aquesta setantena d'anys de futbol en es poble.

Si algú disposa d'informació de qualsevol tipus, de cartells, de fotografies, de retalls de premsa... i mos els vol deixar pegar una ullada ho pot fer sebre a n'Ignasi, an en Llorenç Parrino o an en Guillem Setrú, i mos farà ben contents.

Si no s'hi posa més mal feim comptes que surti a rotlo en acabar sa lliga d'enguany.

Cent dies de govern municipal

Cent dies, cent anys... sembla com si hi hagués un clima màgic barrejant els números amb les idees. Cent dies de legislatura del nou Consistori, cents anys el 1992 del 1er centenari de Sant Llorenç com a municipi...

La veritat és que, quan el director de Flor de Card em demanà un resum de la meua experiència com a regidora i 1ª tinent de batle de Sant Llorenç durant aquests cent dies, em semblà un plaç molt breu a comptes de permetre reflexionar la situació que pot esdevenir, ja que els resultats d'una gestió eficaç o ineficaç no es veuen en moltes ocasions fins que no han passat anys per sobre. Malgrat això, també se'm feia atractiu el fer un breu repàs de les realitzacions obtingudes dins la meua àrea (Sanitat, Medi Ambient i Benestar Social), així com de la impressió global de l'Ajuntament.

Quan jo vaig entrar dins l'Ajuntament em vaig trobar que al llarg d'aquests anys s'havia establert una inèrcia que actuava a tres bandes. A la primera està la manca de planificació, amb un desconeixement absolut d'on es parteix i on es vol arribar, i amb el que s'ha anat actuant a empentes, i a vegades a grapedes. Per altra part, tenim la inèrcia de la comunicació i la manca de transparència, primant les visions i els interessos particulars i de sots-grups pardamunt de la visió conjunta de poble. I, com a conseqüència d'aquestes dues, la idea de que l'Ajuntament ho paga tot, sense criteris ni prioritats.

Tenint sempre present que si no s'aconsegueix aturar aquestes tres forces, els resultats parcials, per brillants que sien no seran més que parxes, s'han encaminat les meves accions dins l'Ajuntament.

Així pas ja a enumerar-vos la llista d'activitats dutes a terme dins la meua àrea aquests cent dies, ja que això pareix ésser el que se m'ha demanat.

A l'àrea de Sanitat hi ha hagut realitzacions importants, una d'elles la firma del conveni amb l'INSALUD, on a canvi de les unitats sanitàries de Sant Llorenç, Sa Coma i Son Carrió, l'INSALUD es fa càrrec dels costos de neteja, aigua, electricitat i telèfon, el que suposa per a l'Ajuntament un estalvi superior als dos milions i mig anuals. Conveni que,

per cert, s'hagués pogut signar ja fa anys si hi hagués hagut un mínim d'interès polític.

S'han acondicionat també les unitats sanitàries de Sant Llorenç, Sa Coma i Son Carrió, per afrontar les exigències d'un funcionament com a Centre de Salut i l'augment de serveis que això comporta. Actualment disposen de servei de Pediatria i consulta d'infermeria, amb programes dirigits als hipertensos, obesos i diabètics, com també un programa de preparació al part desenvolupat per la comare.

Un altre fet a remarcar és la dotació de material i instrumental mèdic, subvencionat amb 1.600.000 ptes. per la Conselleria de Sanitat, amb la qual cosa actualment ens hem col·locat a la capçalera de dotació de centres, fins i tot per davant la dels pobles veïns, cosa que abans era a la inversa.

Quant a les revisions escolars, s'amplia el servei, que inclourà audiometria per a la detecció precoç dels problemes d'audició, i es farà per primera vegada el seguiment puntual dels escolars als quals s'hagui detectat alguna anomalia.

Complementant l'anterior també s'ha elaborat el Programa Municipal de Revisió Ocular a l'Escola, a realitzar per dos oftalmòlegs durant el curs 91-92.

Durant el mes d'Octubre es durà a terme la campanya de vacunació antigripal, amb col·laboració amb l'INSALUD, dirigida als majors de 65 anys i persones amb factors de risc.

També en aquests tres mesos s'ha preparat la formació de la Junta Local d'Associació Contra el Càncer, que contempla programes d'informació i assessorament, juntament amb un servei ginecològic quinzenal, totalment gratuït, a la Unitat Sanitària de Sant Llorenç. Som el primer poble de la comarca, a part de Manacor, que ho posa en marxa.

S'han fet les gestions pertinents per permetre tramitar des del nostre centre les receptes que necessiten visat d'ins-

pecció sanitària, com panyals d'incontinència, llets infantils especialitzades, tests de glucèmia ... evitant així al ciutadà el doble desplaçament a Manacor per segellar una recepta.

I, s'han iniciat les gestions amb la Conselleria i l'INSALUD per a revisar el tema de les urgències al nostre municipi, que considerem prioritari i que m'ha arribat com a fruit de la gestió anterior.

Aquestes són potser les accions més visibles dins Sanitat. Quant a medi ambient s'han iniciat les obres de clavegueram, i, a més, s'ha acurçat en un any el seu termini d'execució. Aquest era un objectiu prioritari de la meua gestió, donat l'alt risc que suposa per a la salut pública el manteniment de les fosses sèptiques, la possibilitat de moltes epidèmies d'hepatitis i altres malalties, apart de la imatge tercermundista que oferim a les portes del 2.000. A l'any 1.992 hem de tenir recollida d'aigües residuals i servei d'aigua potable.

S'ha produït l'aprovació de les normes subsidiàries, on he introduït, entre d'altres modificacions la inclusió d'una zona verda pública de 30.000 m². El 1.992 hem d'ésser un poble *guapo*. Aquesta aprovació inicial ja suposa que a l'hora de construir s'ha de comptar amb els interessos col·lectius.

S'ha sol·licitat la inclusió dins la campanya coordinada de lluita contra els moscards, subvencionada amb un 85% per la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Campanya important per eliminar les molèsties estiuenques que tots coneixem, a més de la possibilitat de la transmissió de malalties per picadures.

També s'ha signat un conveni INEM-Corporacions Locals per ajardinar les que jo anomeno *zones-verdes-entre-cometes*, actualment disperses per les diferents entrades i racons del municipi.

A més, s'han anat realitzant accions puntuals, com la retirada de la grua que obstruïa la via pública feia anys, la col·locació de papereres a diferents punts, arreglar el rellotge de l'Ajuntament ... i aquestes petites coses que no impressionen massa però que van fent la vida més agradable.

Per altra part, dins Benestar Social s'ha començat l'Estudi de Població del Municipi, a fi d'obtenir un diagnòstic de la realitat de què partim i poder així anar planificant infraestructura, serveis i activitats de promoció, que ens duguin a fer el poble que volem.

S'està gestionant amb el Govern Balear l'inici de l'obra per un menjador de la tercera edat. Al mateix temps el ser-

vei de cuina es realitzarà per a la guarderia i per a l'escola d'E.G.B., amb el que se donarà solució a la forta demanda social d'aquests dos grups d'edat.

Prest sortirà la convocatòria de la plaça de treballadora familiar, dirigida a l'assistència d'aquesta població que requereix atenció personalitzada, amb la qual cosa es descongestionarà el Servei d'Ajuda a Domicili i es podrà ampliar a més persones.

El mes de Novembre es traslladarà a Sant Llorenç per primera vegada un administratiu de l'INEM per a tramitar les prestacions d'atur de la població resident en el municipi, evitant així els desplaçaments i les llargues cues a l'INEM de Manacor.

S'ha realitzat la primera reunió informativa per part d'un component de l'equip de govern; actualment tenc la segona en preparació, per seguir mantenint un contacte directe amb vosaltres.

S'ha posat en funcionament el Servei Municipal de Reclamacions, obert a tothom, on queda constància de la queixa formulada i de la solució donada notificant-se al que l'ha donada.

S'esta duent envant la preparació del Servei Municipal d'Esports, que enguany compta amb un monitor contractat per l'INEM. Mentrestant s'han muntat dues activitats de bicicletes de muntanya: una excursió i la primera cursa llorencina, per la qual se'ns ha felicitat des de la Conselleria de Cultura.

Per tant, s'han iniciat tota una sèrie d'accions encaminades a la protecció de la salut i del medi ambient, així com la dotació d'infraestructura per al poble, conseguint al mateix temps un estalvi de varis milions. Si us hi fixau, aquestes activitats són **subvencionades**, el que suposa un canvi important amb la manera de gestionar. Un altre matís important es que tenc clara la idea de que un poble es fa entre tots, en aquest sentit estic potenciant la comunicació i la informació des de l'Ajuntament per a que tots participin amb la gestió. D'aquí que s'hagi realitzat la reunió informativa i que s'hagi obert el servei de reclamacions perquè vosaltres estigieu més aprop de l'Ajuntament i que aquest us doni respostes més immediates i directes a les vostres demandes, a part del meu despatx on tots sereu ben rebuts, ja que considero primordial l'atenció directa al ciutadà.

Dins l'objectiu, com a llorencina, de potenciar la dignitat del nostre poble, recalcant la satisfacció i l'orgull de viure-hi, està el cas de la Unitat Sanitària,

que ha passat a esser de les millors de Mallorca -amb subvenció-, així com la introducció a les normes subsidiàries de 30.000 m2 de zona verda, que ens permetran passejar, jugar, disfrutar ... en definitiva anar fent un poble amb més qualitat de vida, recollint el sentit popular que jo he fet meu des del primer moment.

Ara, això no basta, perquè la dotació de serveis és un engranatge que és va desenvolupant passa rera passa si hi ha la voluntat política de fer-ho, però el problema més greu de l'Ajuntament es vèncer aquesta triple inèrcia de que vos parlava al principi. Per canviar-la és imprescindible la vostra col.laboració, la vostra participació, les vostres idees i la vostra il.lusió. Només amb la vostra ajuda s'aconseguirà una gestió racional que respongui a les vostres necessitats i als vostres desitjos. Per part meua hi estic posant el meu gra d'arena, estic dins la lluita per crear un espai on la vida sia més agradable, on cada un se senti més solidari, ajudant a posar les bases per entrar amb força dins el futur. I m'agrada.

Ens acostam a un moment històric, cent anys d'història d'un poble ja tenen un pès, i hem d'esser dignes dels nostres avantpassats i del moment que s'atracca. Podem esser-ho.

Cartes

Després d'esser publicada una carta amb el pseudònim d'Eurípedes des de Cala Millor a la *nostra* revista, alguns polítics de la vila m'han assenyalat com a responsable d'haver-la escrita, a la qual cosa he de dir que jo, *Joan Buades Gost*, quan vull o necessit dir qualque cosa no he de recórrer a cap pseudònim perquè sé donar la cara, cosa que ja he fet i sempre faré per al meu poble.

També m'han comunicat que el Sr. *Eurípedes* va donar dom i DNI falsos a aquesta direcció. Crec que això és de *covards*. Jo vull dir al Sr. *Eurípedes* que a Cala Millor hi ha massa gent a qui li agrada tirar pedres i amagar la mà, i el que necessitam és gent que doni la cara i treballi, amb crítiques constructives, en pro de la nostra zona.

Esperam que el Sr. *Eurípedes* recapiti a fi de poder-lo recuperar per fer una bona política constructiva des de *Cala Millor*.

Salutacions

Joan Buades Gost

Centre de Salut

Horaris d'assistència sanitària

Cita prèvia

- * Per sollicitar hora de consulta
- * Telèfon 56 95 97
- * De dilluns a divendres
  - Mateix dia: de 08 a 09
  - Altres dies: de 08 a 15

Horari de consulta

- * Metges de capçalera
  - Ramir Leal
    - De dilluns a divendres de 9 a 13 (excepte dimarts)
    - Dimarts de 15 a 19
  - Antonio Gutiérrez
    - De dilluns a divendres de 9 a 13 (excepte dijous)
    - Dijous de 15 a 19
- * Pediatria
  - Antoni Ferrer
    - Dill, dcres, div de 12 a 13.30
- * Infermeria
  - Maria Luisa Pina i Natalia Sancho
    - .Injectables de dilluns a divendres de 9 a 10
    - .Cures i presa de tensió arterial de dilluns a divendres de 12 a 13
    - .Extraccions de sang (anàlisis) de dilluns a divendres de 8 a 9
- * Comare
  - Apol.lònia Vicens
    - de dilluns a divendres de 15 a 17.30

Urgències

- * Unitat Sanitària de Sant Llorenç
  - Dill, dcres i div de 8.30 a 15
  - Dimarts i dijous de 8.30 a 19
- * Fora de l'horari anterior
  - PAC Son Servera
  - C/ Lepanto, sn * Tel. 56 71 68
  - Servei d'Urgències de Manacor
    - De dilluns a dissabtes de 17 a 9
    - Diumenges i festius les 24 hores
  - Jerònia Mesquida i Estelrich**
  - Regidora de Sanitat i Benestar Social

S'Estalella

Tothom en torna fer comentaris. Bé, tothom és un dir, perquè la major part dels illencs *passen* de si hi construeixen una central d'energia, de si ho emmerden tot els submarins (que també n'hi ha d'haver, això ja pareix els USA), etc... Sí, S'Estalella, una finca ran de mar.

Bona gent, quina Mallorca volem?

Ara és hora de decidir-ho. "Que tothom en digui sa seva".

Rellotge en marxa

Després de mil anys, hem tornat a sentir el so del rellotge de la Sala, s'ha tornat posar en marxa.

Veus malintencionades ens han fet a sebre que havia estat la primera acció que havia duit a terme el nou Ajuntament.

Senten el rellotge des de tot el poble, i, ara, la gent jove ja comença a dir que enguany aniran a menjar-hi el raïm, la nit de cap d'any, a la plaça de l'Ajuntament, i no a la Plaça Nova. Si és que encara sona.

Països Bàltics

Aquests darrers mesos, quan nosaltres érem de vacances, a l'URSS hi ha hagut un gran canvi. Diríem que una nova organització ha capgirat les estructures socio-econòmiques que hi havia fins ara establertes.

Però allò que volem remarcar, des d'aquí, precisament, és el fet que tres països (que fins ara només havien estat tractats com a "regiones y regionalismos") han obtingut la seva independència i han estat reconeguts com a estats sobirans amb tots els drets, per tots els organismes internacionals.

Estònia, Letònia i Lituània: ara ja tenen un nom.

A partir d'ara aquests països podran presentar-se al món a través dels seus propis representants, a través de ses pròpies llengües, i podran decidir per ells mateixos amb qui estableixen pactes, a qui paguen els seus impostos i quin camí volen forjar per al seu futur.

Enhorabona!

Reobertura frustrada

Quan ja feia més de tres anys que ningú no veia cartelleres cinematogràfiques just devora *ca'n Pou*, de cop i resposta n'aparegueren dues, tot anunciant l'estrena exclusiva a Sant Llorenç, a la sala Rigal, de "The doors" (Ses portes, N. del T.)

Finalment, per raons *aquenas* a la redacció (que sap redactar molt bé, avui reunida a una terrassa llorencina) no es va obrir: Reobertura frustrada.

THE END.

En Cañellas a la Costa Llorencina

El mes passat el President Cañellas va visitar a Cala Millor, el passeig nou de les obres del Pla d'Embella-ciment.

Després va dinar amb els hotelers i/o altres autoritats del municipi en el restaurant *S'era de Pula*.

La visita va servir per a que els hotelers expressassin les seves queixes, entre les quals s'ha de destacar el servei de camiones d'AUMASA.

Gotes de l'església

Gràcies a l'esforç dels llorencins, la Parròquia de Sant Llorenç ha pogut recaptar una quantitat considerable, per tal de poder fer front a les despeses de

les teulades de l'Església de Sant Llorenç.

Tot just després d'haver acabat les festes i els actes destinats a recollir doblers, començaren les obres.

Vàren dur, així mateix, una mica de mala sort, perquè quan acabaven de llevar les primeres teules es va posar a ploure, i l'aigua va entrar dins l'església. Esperem que no s'hagi fet malbé res.

Pujada a LLuc a Peu de Sa Part Forana

De la part Forana, una gentada pujà a Lluç a peu. Hi arribaren suats, cansats, esbenats, esptonats i qualcun que no hi va arribar. Però els donen una tasca de xocolata, un donut, una besada a La Mare de Déu de Lluç, i, au, per avall, que per baixar tots els sants ajuden!

Cal dir que hi va arribar una gentada però per baixar molts ho feren en cotxe.

Festes de la Mare de Déu-91

Feia temps, molts d'anys, que no es donava el fet que s'ha donat en aquestes festes darreres de la Mare de Déu Trobada.

Pels carrers de Sant Llorenç regnava un bon ambient de festa. La gent, malgrat la pluja i la inestabilitat del temps, va sortir al carrer disposada a passar-s'ho bé, a divertir-se i més d'un a participar i assistir als actes programats. I qui més qui manco s'ho va passar bé.

Els llorencins estan d'enhonorabona: hem aconseguit fer festa sense gastar cap milió. I és que des de sempre a la festa, la fa la gent i no el pressupost.

Agraïment

El grup de joves que va organitzar els jocs infantils i els altres actes per al nins i joves a les festes de la Mare de Déu, vol agrair sincerament la col·laboració i ajuda, la majoria de vegades material, que ha rebut de forma totalment desin-

teressada, de certes persones, empreses i/o entitats..., i que d'aquesta manera han aportat el seu granet d'arena perquè tothom pogués gaudir d'aquestes festes.

Així com també volem agrair, la participació i les ganes de divertir-se que varen mostrar els nins i joves de Sant Llorenç.

Moltes gràcies a tots i que duri!
MOLTS D'ANYS!!!

Motobomba a Sant Llorenç

Un bon esglai que ens duguérem quan vàrem sentir això de la motobomba. No, i ho llegirem a damunt la premsa, que no sol mentir.

Un de nosaltres, els reporters, va dir: *-Ja està, el terrorisme ha arribat a la vila.* Però no, gràcies a Déu.

Idò resulta que això de la motobomba no té res a veure amb un cotxe-bomba. És un mecanisme que ajudarà l'Ajuntament de Sant Llorenç a apagar els incendis que es produeixen a Cala Millor o en els xalets del poble que tinguin piscina. Sí, ho heu sentit bé. Segons el diari: *"L'esmentada motobomba funciona recollint aigua de les diferents piscines dels hotels quan el foc sigui en aquells indrets (...)".* També de la mateixa font sabem que un parell de municipals han fet un curset accelerat d'apaga-focs.

Per ventura, això de la motobomba vol dir que En Pedro, es cabo, se passejarà amb la seva moto, i amb una bomba d'aigua a l'esquena, i farà de bomber circumstancial. No sabem tant i val més no fer especulacions.

Fems

En els mesos de calor és quan es produeixen infeccions i altres malalties. Però la cosa certa és que hi ha hagut més

de dues i tres vegades que el camió que se'n cuida de la recollida dels fems no ha passat, i els contenidors plens de fems han quedat sense buidar. A veure si l'Ajuntament posa mesures per a que això no passi més, ja que pareix ésser que tampoc no en vol ésser massa responsable puix diu que això és competència de "Limpiczas Urbanas de Mallorca". Però mentrestant es passen la pilota d'un a l'altre, els contenidors romanen plens de fems, pudor i envoltats de moscards i altres animalons.

Que es posin les mesures necessàries per una millora de la sanitat pública.

Festes de Sant Llorenç

Amb un programa confeccionat amb manca de temps, es dugueren a terme les festes de Sant Llorenç. No farem esment aquí de tots els actes que s'hi celebraren. Per ventura els llorencins en quedaren una mica desencisats.

Nosaltres creim de veres que allò que ens falta a Sant Llorenç és participació. I això hem d'aconseguir. Un poble no només queda configurat per carrers i cases, i places i cotxes, sinó per una gent que hi viu, que hi treballa i que se sent molt a pler de viurer-hi.

Són importants les nits joves, les vetlades de revista, la comèdia costumista mallorquina, els balls populars... però hi ha d'haver improvisació, bulla, sarau, espontaneïtat. Si només són les institucions les que ho organitzen, són només festes institucionals. No són festes populars.

Animau-vos i que l'any que ve tothom aportí moltes suggerències i voluntat de treball i participació.

S'Esquerda

Els darrers dies del mes de Juliol, a la muntanya de s'erquerda es varen cremar prop d'una dotzena de quarterades. El que no sabem és si aquest incendi va ésser intencionat o degut a una desgràcia, però sí que ens agradaria que tots prenguéssim una mica més de consciència i tenguéssim esment del nostre medi, ja que cada any dins el terme municipal es produeixen incendis considerables. Que tots poséssim una mica de la nostra part i intentéssim que això no tornés a passar.

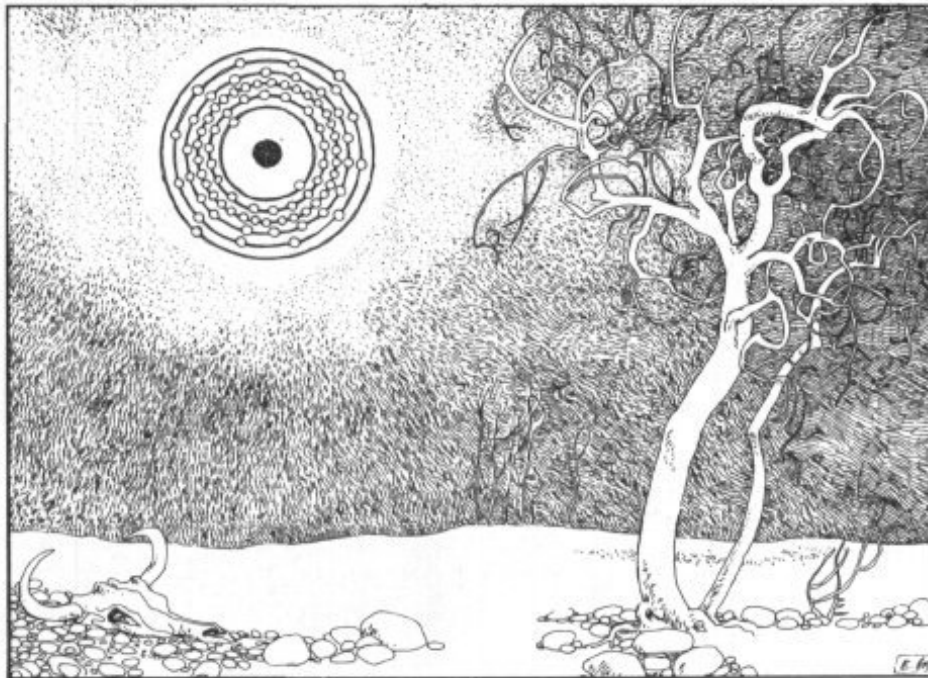
Es molí d'En Gras

A iniciativa privada i dins el marc incomparable d'un molí es va muntar una sala d'exposicions. Voldríem que aquests tipus d'iniciatives es produïssin més sovint i que cada vegada tenguéssim més sales d'exposicions.

La inauguració d'aquesta sala es féu a començaments d'agost, tot coincidint amb les festes patronals de Sant Llorenç. El pintor Julio Balaguer tengué l'honor d'ésser el qui obrí aquest recinte cultural.

Tot desitjant que siguin moltes les exposicions que hi poguem contemplar, els encoratjant per aquesta gran labor.

Quatre pinzellades d'Art

- José Manuel Broto (pintor), neix a Sagossa, llavors viu uns anys a Barcelona i actualment a París. El 1980, exposa les seves pintures per primera vegada a Palma de Mallorca. Encara que molta gent no se n'adonà aquest estiu ha viscut a Sant Llorenç, més concretament a Lluçmar. No ens atrevim a fer massa comentaris, ja que ens ha estat impossible accedir a una xerrada amb ell, ja que aquests artistes trien Mallorca per des-

cansar, i quasibé vénen d'incògnit i només comparteixen alguna estoneta amb companys seus per parlar de la seva trajectòria artística.

- En el mes d'Agost i dintre el programa de festes de Sant Llorenç-91 hem pogut contemplar a la sala d'exposicions de Sa Nostra, la mostra d'una llorençina: n'Antònia Ginart Nadal. En aquesta exposició es podia contemplar la trajectòria d'aquesta artista. Tot desitjant-li un gran èxit en la seva carrera artística.

- També en el mes d'Agost un llorençí, en Miquel Rosselló, va exposar les seves creacions a la galeria d'art **Ses Frigates** de Cala Bona. Aquesta vegada l'artista ha volgut obrir el seu camp i no tan sols dedicar-se a les natures mortes, sinó plasmant damunt les teles llibres i instruments musicals. També desitjam a aquest artista l'èxit que es mereixen les seves pintures.

- I en el mes de Setembre a la mateixa galeria de **Ses Frigates** de Cala Bona s'hi podia contemplar una exposició amb el títol de "TOUS I PERELLO, Antònia o la Regeneració".

Volem donar-li la nostra més sincera enhorabona ja que el cinquè dia de la seva inauguració aquesta artista ja havia venut el 150% de les seves obres, senyal que la gent que hi va acudir va sortir satisfeta. SORT.

El rector

Aquest estiu va morir, a Ciutat, el qui havia estat rector de Sant Llorenç durant un bon grapat d'anys, don Llorenç Perelló.

En el transcurs d'una missa es va celebrar un funeral a la seva memòria.

Grup Sol, i de dol

El cós de l'agulla

El motiu d'aquest escrit és el rebuig que m'ha produït la publicació d'un anònim en el darrer número d'aquesta revista, baix del suposat pseudònim d'*Eurípedes*, escrit per un suposat Juan Bravo.

No entr a analitzar la carta, perquè no crec que ho pagui insistir en la mediocritat, l'odi i altres sentiments mesquins que destil·la l'esmentada carta. Don per suposat que el tal *Eurípedes* és un d'aquests essers limitats i incapaces de comprendre que d'altres es moguin per sentiments aliens als doblers o a les vanitats annexes. En fi, un element socialment irrecuperable, del gran caramull, que sols es mou per sensacions negatives. Realment, davant aquest tipus d'individus l'únic que una persona raonable pot sentir és llàstima.

Rebuig i sorpresa m'ha produït que la revista *Flor de Card* s'avengui a publicar

aquest tipus d'escrit de mal gust, difamatori i insultant amb les persones. El que diu de Tomeu *Carbó* és vergonyós, mancat d'humanitat, destil·lant verí. És ofensiu envers una persona que ha fet favors a tots els que n'hi han demanat. No seria d'estranyar que el tal *Eurípedes* hagi estat també afavorit per aquest bon home, que si ha tengut defectes com a batle, potser hagin sigut els de la generositat sens límit, els de no saber dir no.

I l'estranyesa per la publicació d'aquest anònim em planteja una sèrie d'interrogants sobre el codi ètic de la revista. ¿Pensa el Consell de Redacció -partesc de la suposició de que es consensuà l'autorització per a la publicació d'aquesta porqueria- donar llum verda a qualsevol escrit anònim, amb pseudònim, o signat, que atenti contra la dignitat de les persones?

¿O és que el fet de que les persones difamades ostentin un càrrec públic ja dóna dret a qualsevol imbècil a dir el

que vulgui, i a la revista a publicar-ho?

¿Hagués publicat la revista aquesta porqueria si l'afectat hagués estat el director o un altre membre del Consell de Redacció, sense contrastar prèviament el nom i el DNI del signant?

¿Seria possible que tots els lectors de la revista tenguéssim una visió del que és publicable, que tots sabéssim les regles del joc? Dóna la sensació, tal com està establert, que el director té dret a publicar qualsevol cosa que li arribi, sense haver de donar compte de la seva gestió, amb la qual cosa estariem davant el codi ètic del César.

En definitiva, pens que aquest tipus d'actituds van en detriment d'aquesta revista, seriosa i amb un prestigi merescut guanyat al llarg dels anys. Revista que defens, sent meva i que no voldria que prengué el camí de tants de pamflets que avui s'anomenen premsa.

Pepe Dagnino

Tercera Edat

El dia 21 de setembre van tenir lloc les eleccions per renovar els càrrecs de l'Associació de Jubilats, tal com assenyalen els seus estatuts.

Aquesta vegada tampoc no hi havia gaires dubtes sobre quins serien els guanyadors, tota vegada que l'anterior president, en Bartomeu Nadal, fa uns mesos va dimitir del càrrec i pràcticament només es presentava una llista.

Acudiren a les urnes 288 associats, sis dels quals votaren en blanc i altres tants veieren com s'invalidava el seu vot. Vet-aquí els resultats:

Jeroni Genovart Sancho	276	vots
Catalina Pascual Pascual	275	"
Bartomeu Brunet Riera	274	"
Gaspar Genovart	274	"
Miquel Brunet Sureda	272	"
Margalida Font Gomila	271	"
Antònia Esplugas	268	"
Jaume Llinàs Pomar	268	"
Agustí Domenge Riera	267	"
Bartomeu Domenge	267	"

Posteriorment es va procedir a l'elecció dels càrrecs, que es distribuïren així: President: Bartomeu Brunet; Vice-president: Margalida Font; Secretari: Agustí Domenge; Tresorera: Catalina Pascual.

Es dona la curiositat -ben legal perquè així ho assenyalen els seus estatuts- de que per primera vegada d'ençà que es va fundar, el President de l'Associació de la Tercera Edat és una persona que encara no està jubilada.

Enhorabona a tots els elegits.

Codolades

Com vaig ser dins s'Herbossar l'amo me surt a s'enquantre:
-Au, ves-te'n a confessar, que ja és sa Setmana Santa.

Tan aviat vaig partir que no sabia què feia.
Vaig sopegar amb una ovella i per poc la faig botir.

Madona, l'amo m'envia per 'nar-me'n a confessar.
Si me dásseu berenar llavors ja me n'aniria...

Si que ho series grosser!
I ara berenaries?
LLavors no combregaries ni te darien paper!

Au, ves-te'n tot aviat.
Ves p'es caminet de s'era, i en 'ver passat sa barrera torna deixa: ben tancat.

-Senyor rector, un bon dia.
-Si Déu ho vol ho serà.
-Venia per confessar, si examinar-me volia.

-Veiam, diguès es pecats si és que te'n recordes bé.
-Jo darrera es bestiar no sé com els he de fer.

-Diguès es Deu Manaments, i llavors un Parenostro.
-Que voleu que digui es vostros o es que m'ensenyà en Tomeu?

Que Déu, en sa seva mort, envii molta bonança, i a sa Glòria on descansa tots hi poguem descansar.

-I es senyor i sa senyora que se troben gaire bé?
-Jo els hi he deixat, i tot d'una me'n vaig, que m'han de mester.

Aviat me'n vaig anar.
Sols no em girava darrera.
Tota sa meva quimera era poder berenar.

Maria Pont

Tir al plat

Aquest estiu passat hi ha hagut dos llorencins que s'han destacat en sengles competicions esportives.

El primer ha estat en Miquel Sureda "Server", que ha aconseguit el tercer lloc a la Copa del Rei de skeet, el subcampionat de Balears de foso universal, i la Copa de Balears de tirada de guàtleres.

En vista de la bona ratxa que l'acompanya ha decidit presentar-se a la Copa d'Espanya, a la qual li desitjam sort.

Pesca

L'altre llorencí és en Jordi Carles Brunet "Cotà", que també ha aconseguit el Campionat de Balears de pesca amb canya, categoria Mar-Costa juvenil.

També fa comptes presentar-se als Campionats Nacionals d'aquesta modalitat, en la qual li desitjam igualment tota casta de trioms.

Enhorabona als dos esportistes.

Josep Cortès

Madò Busca

De la barata a l'híper

En Roig, aiximateix, era un cavall plantós, venia de bona nissaga, havia d'ésser un cavall de carreres, però un defecte físic -adesiara es travava i queia de genolls- el convertí en cavall traginer i testimoni del trànsit de madò Bet.

Una vegada, camí de Sa Real, el cavall va caure i el carro anava carregat d'ous. El pobre intentava aixecar-se, però no podia. Madò Bet passava una penada, aquells ous representaven un petit capital i temia que tot se n'anàs en orris. Féu la promesa que si s'aixecava li donaria una besada; i el cavall s'ho devia sospitar perquè amb una revinglada aconseguí posar-se a quatre potes sense que se'n trencàs cap d'ou. I vaja si li donà la besada!

Es un horabaix setembrí tranquil i calorós. Madò Busca seu a la fresca, en el carrer de la Creu, amb unes quantes veïnes. L'esquena encorbada, les ulleres sobre el nas i les mans que amb un ganxet i un fil fan meravelles. Als 88 anys enfila contarelles de forma clara, lògica i amb actitud realista, sense gemics, ni planys, ni enyorances... com qui assaboreix la vida amb optimisme i vitalitat, solament minvada per la lògida de l'edat

"No, no me'n record quin any era!... Crec que era l'any que estallà el moviment".

Després d'un parell d'anys amb en Roig vingué una altra època curta amb un mul -"Oh, per devers PocaFarina, quan veia la guarda d'egües...!"- i després devers catorze anys amb el camió i amb en Joan Confit, fins que aquest es posà malalt, sempre trescant cases de foravila, facilitat la transacció comercial amb aquells pagesos que sols baixaven els diumenges, a vila.

Es a dir, del 36 al 90 hi van una cinquantena d'anys que, a nivell comercial, representen un canvi radical i alhora un retorn a la previsió.

Madò Busca comprava a la barata, bescanviant gènero i rescabulant així com bonament podia. Ella d'anada portava arròs, sucre, sal, llexiu, blat d'índies... tot allò que el pagès no produïa; i de tornada els productes que aquests tenien en excés: ous, formatge, animals, fruites... I gairebé els doblers no hi intervenien.

Avui, amb la moda dels hípers, compram productes estranys, els que la terra

ens dóna de forma no elaborada. Potser hi ha un punt en comú: molta gent va una vegada a la setmana a l'híper, i madò Bet també solament passava una vegada per setmana.

Tenia els dies distribuïts amb itineraris invariables, així el pagès sabia el dia, i quasi l'hora, de que tendria la botiga ambulant a la carrera de la casa.

Els dilluns solia fer la zona de PocaFarina, els dimarts el Coll d'Artà, els dimecres el barri de Bellver, els dijous Son Negre, els divendres Sa Begura, els dissabtes a Ciutat per vendre el que havia arreplegat, i els diumenges a rentar, fer dissabte... les feines de la casa. Quasibé com la cançó de "la masovera se'n va al mercat".

Amb certa picardia als ulls em conta aquella eixida que li succeí altra vegada en el camí de Sa Real -es veu que aquest camí tenia una significança especial, perquè és testimoni de totes les eixides que recorda -"... era en temps de

s'estraperlo, i anava o venia de cap a Son Mesquida, sa qüestió és que duia un barral d'oli que llavors no podia dur, i el m'havia posat aquí, davall ses cames i tapat amb sa falda; amb això, psssh, psssh, vaig sentir que siulaven, però jo seguia per envant fent el beneit, però m'agafaren; era la Parella! Em va demanar què duia i jo li vaig dir ous, formatge... i li vaig explicar d'on venia. Mentre registraven em varen renyar un poc... però jo no em movia gens, ni peu ni cama, perquè no em veiessen el barral d'oli. Quan bé hagueren mirat els ous i el formatge i m'hagueren renyat, digueren que podia seguir..."

Record haver viscut la litúrgia de la barata quan era al.lot, a la carrera de ca l'oncle Jordi de Sa Bagura. Madò Busca, a més de portar gènero, portava notícies als camperols aïllats, que si això, que si allò, que si aquell s'ha mort... i amb la xispa de l'acudit encertat que sempre hi afegia l'amo en Joan Confit, qui conduïa

el camió.

I també em conta l'eixida d'aquell dia que, horabaixa, anant amb el carro, un camió li fregà a la part del darrera i trabucà dins un baix, havent-hi ous trencats i formatge pertot. Sortosament ni la bístia ni ella es van fer res; sols el carro es rompé un braç.

No sé ben bé perquè, però sempre m'havia imaginat que madò Busca era

una botiguera de vocació. Una d'aquelles persones que, segons la consideració popular, ja neixen botiguers o fusters o capellans, o... per això em va sorprendre una mica el fet que, de jove, ella no fos botiguera, sinó que fos una brodadora més del taller de Ca'n Miró fins que aquest va tancar, i que optàs per la botiga "...perquè qualche cosa havia de fer, en aquell temps t'havies d'espavilar...".

Resulta evident que quan canvià de professió l'encertà. Fou una botiguera amb carisma, apreciada i esperada. Professió que continuen els seus fills, mentre ella, una setmana a Sant Llorenç i una a Ciutat, juga amb el ganxet i el fil, fent meravelles.

Texte: Guillem Pont
Dibuix: Josep Cortès

Carta oberta a l'equip de govern

Com a oposició d'aquest equip de govern crec que era just i necessari donar-vos aquests 100 dies de gràcia abans de portar-vos a la guillotina. Era la meua intenció veure les vostres intencions i, per què no?, les vostres limitacions, que per a mi han estat més nombroses.

De les intencions -o de la vostra figura- ja en vaig tenir coneixement durant les converses tengudes amb tots vosaltres, i que quedaren molt ben plasmatades en el primer ple, quan vaig veure com us repartíreu el pastís amb tal desgavell de comissions i delegacions que encara avui no sé molt bé qui duu una cosa i qui duu l'altra, qui pot fer i qui fa dins l'Ajuntament.

Això, per a mi, és el greu problema d'aquest pacte. Abans hi veia uns problemes personals degut al protagonisme d'alguns, però avui ja hi veig una diferència d'idees i pensaments.

Al senyor batle li vull dir que, encara que sigui el batle, li veig una semblança de cada dia més gran amb un altre que tots concixem molt bé. Repartir i delegar tot el que li demanen a vegades dona mals resultats. Un exemple clar i rampant d'això és que si es passà tota una legislatura criticant en Mateu de Son Carrió ara és difícil entendre perquè se li dona el mateix, però amb un àmbit territorial que només els carrioters pareixen conèixer. Sembla, senyor batle, que no s'imaginava que els canvis haguessin de ser tan profunds quan es va canviar de partit.

Als delegats, que en teoria tenen més poder que els tinents de batle, us vull dir que de moment aquest s'ha vist molt poc (excepció feta, com ja he dit abans, del de Son Carrió, que com sempre sap

molt bé el que cerca i vol).

No puc opinar així dels altres, ja que els fets parlen per ells mateixos. ¿Què volen que digui de les Festes, de Cultura o de Normalització Lingüística quan el mateix delegat redacta la instància de presentació del grup a l'Ajuntament en castellà? O sense anar tan enfora, dia 20 de setembre surt al *Diario de Mallorca* tota una pàgina -i el que és més greu, pagada per l'Ajuntament- en castellà.

Què he de dir de Turisme? Es millor anar a la zona costanera i demanar-ho als veïnats.

Els presidents de les comissions informatives que us creis delegats, és millor que els batle us en faci i així us evitau aquesta frustració al temps que arreglau un problema legal, perquè us record que les comissions són purament informatives i la funció del seu president és aquesta, informar, i no les altres que us heu pres com comandar la brigada, fer i desfer amb Urbanisme, Obres, Acció Social, Sanitat, etc.

Davant alguns temes conflictius com els fems, la neteja, la circulació o la juvenut encara no es té molt clar qui ho duu, o millor dit, segons siguin alabances o crítiques ho duu un o l'altre.

Acab dient que he intentat dur una oposició constructiva com volíeu tots, amb propostes i opinions per millorar el nostre poble, però no han tengut la resposta esperada.

N'hi ha prou recordant uns fets: el batle em va retirar la paraula a un ple dient que havia parlat més que els altres, com si jo tengués la culpa de que els altres no diguessin res!

No s'ha convocat el darrer ple ordinari, com marca clarament la llei, sense que cap membre del govern, tan democràtics, ells, hagi dit res davant aquesta il·legalitat.

Es fan delegacions i no comissions per no haver de donar comptes a l'oposició... Podríem seguir repassant aquests primers 100 dies, però crec que ja n'hi ha prou.

He intentat ser respectuós durant tot aquest temps, encara que crec que no ho ha estat el govern. Pens que hi ha temps de rectificar o, com deia al començament, d'anar a la guillotina. Vosaltres mateixos.

Afectuosament,

Antoni Sansó

P.D.: Ja ho deia jo en temps d'eleccions que no és possible dur un ajuntament com el de Sant Llorenç així com el volen dur, que, repetesc, ens està fugint de les mans.

Un membre d'aquest ajuntament no pot ser al mateix temps delegat de Turisme, de Policia, de Normalització Lingüística, d'Educació, del SMOE i, a més a més, haver d'anar a fer escola cada dia, encara que sigui a Sa Coma.

No es pot dur Son Carrió, Urbanisme i comissió de govern anant-hi un parell d'hores dos dies a la setmana.

No es pot dur Hisenda, comptes, Cultura, Festes i fer feina per Andalusia.

Així, no.

Antonio Vivaldi

Enguany, a més del bicentenari de la mort de Wolfgang Amadeus Mozart, també se celebra el 250 aniversari de la mort d'Antonio Vivaldi, esdeveniment que potser hagi quedat un poc obscurit per l'enlluernament del seu il·lustre *competidor*. Anem a pegar una ullada a la seva biografia.

Neix Antonio Vivaldi a Venècia. Fill de Giovanni Battista Vivaldi, violinista de la Capella Ducal de Sant Marc, va esser, probablement, deixeble de son pare, però res se sap amb certesa de la seva infància, sols que fou destinat al sacerdoci i que va rebre ordres menors des de 1693 fins a 1698.

El 1703 fou ordenat sacerdot però una misteriosa malaltia d'origen psico-somàtic (probablement asma) li va impedir exercir el seu ministeri. Aquest mateix any passa a esser *Maestro de violino* en el *Ospedale della Pietà*, famós conservatori venecià per a l'aprenentatge de joves. El 1708, en un concert donat a la *Pietà* en honor del rei de Dinamarca, Vivaldi ja du el títol de *Maestro de concerti*, i els seus concerts ja circulen en manuscrits per tota Europa. El 1771 és una fita important dins de la història de la música, ja que Vivaldi publica a Amsterdam la "*Op. 3. L'estro Armonico*", col·lecció de dotze concerts que influeixen decisivament en aquesta nova forma d'expressió musical.

El 1713 es representa a Vicenza *Ottone in Vila*, primera de les suposades noranta-quatre òperes que ell mateix diu haver compost (i de les que coneixen noranta-tres).

Aquest mateix any i seguint un costum corrent en els músics de l'època, és l'empresari del teatre de *Sant'Angelo*, on deixa un seguit d'històries tèrboles sobre la seva habilitat per confondre els propietaris.

El 1718 es dirigeix a Mantua en qualitat de Mestre de Capella del Darmstadt, acompanyat de la jove Anna Giraud. Entre 1723 i 1724, durant la seva estància a Roma, es publica a Amsterdam *Il cimento dell'armonia e dell'inventione, op 8*, una altra sèrie de dotze concerts els quatre primers dels quals són les famoses *Quattro Stagioni*. A partir d'aquí inicia un període de viatges fins el 1733 que el duen a Viena, Praga, Verona, probablement a

Dresde, Amsterdam i un altre cop a Roma.

El 1735, en col·laboració amb Carlo Goldoni, que ens ha deixat un saborós retrat del seu primer encontre, adapta *Griselda* i musica el llibre d'Aristide. La seva fama com a llibertí es propaga fins a l'extrem que el bisbe de Ferrara, el 1737, li prohibeix l'entrada a la ciutat, on ha de muntar una òpera, amb el pretexte de què no diu missa, viu amb una cantant i actua com un empresari.

El 1738 viatja a Amsterdam per la celebració del centenari del teatre d'aquesta ciutat. El 1740 dona el seu darrer concert a la Pietà en honor de l'elector de Sajonia i abandona Venècia amb destí desconegut. Mor finalment a Viena el 1741 a casa d'uns desconeguts.

De Vivaldi s'ha dit de tot. S'ha acusat la seva música d'esser poc profunda i repetitiva. És famós l'acudit d'Igor Stravinsky, que comentava respecte de Vivaldi que escrivia el mateix concert cada matí. Referent a això s'hauria de dir que la música de Vivaldi ans que frívola és fresca, tal vegada ingènua, però mai intrascendent. Vivaldi, gran violinista, eleva aquest instrument a la categoria de solista, donant-li un caràcter quasi romàntic i fent-lo protagonista del que serà el concert. La publicació del *Estro Armonico* marca una època nova dins de la música, no tant per la novetat del concepte de concert -Vivaldi no és el primer en utilitzar aquest terme- com per la definitiva conformació del mateix, que, a partir d'aquesta fita, servirà com a model de tots els músics posteriors, de Telemann fins a Haydn.

Sintagma

Còmic

Setembre

Una vegada acabat de batre es conradors d'ets anys cinquanta tenien uns dies de descans mentres esperaven que acabassin de madurar ses ametles, ses figues i ses garroves, temps que aprofitaven per arreglar quatre coses: treure es fems, preparar es canyissos per ses figues o es garrots per espolsar ses ametles.

Es costum era posar-se a ses ametles es dilluns de festes, i entre ressaca, pois i males d'espolsar de verdes que eren, es jovent anava ben esmús. Es vespres se reunien amb sos veïnats i pelaven a mà alguns sacs d'ametles cada vespre. El sendemà les estenien an es sol perquè acabassin d'eixugar. Era un fet molt corrent a foravila que l'amo de casa, en haver acabat sa vetlada, convidàs es veïnats a menjar meló i síndria.

A principis de setembre es que tenien figueral havien de deixar ses ametles un dia o dos sa setmana per arreplegar ses figues. Sa figa, una vegada arreplegada de davall s'arbre s'estenia damunt canyissos perquè secàs, i en esser seca, la posaven dins graners per donar an es porcs durant s'any. Però sa cosa no era tan senzilla, perquè a vegades es temps se desbaratava -igual que ara- i sa gent havia de córrer a entrar es canyissos en sentir es primer tro, enc que fos a les 3 de sa matinada. Lo mateix passava amb ses ametles que tenien en es sol: només s'atracava una tormenta i ja senties arrossegat ses pales per damunt es terrat de cada casa, un renou molt típic que ja s'ha perdut de tot.

També he de dir que Sant Llorenç era un poble molt *xitxarer*, i dins es setembre se començava a sembrar es xitxaro primerenc, feina que se mesclava amb ses garroves i ses figues; a vegades qualque barrumbada se n'ho duia tot en orris: si s'any venia un poc ploguer sa figa anava a la punyeta i sa garrova, banyada, era mala de vendre. En aquell temps també hi havia problemes perquè es pagès necessitava saor per sembrar, però si en tenia massa li fotia ses figues i li voltava cama a sa garrova.

També era costum secar ses figues per fer-ne acops i guardar-les per menjar. Tothom tenia un parell d'alfàbics de figues seques que feien es paper de ses postres d'ara. Se'n guardaven de sa varietat *bordissot*, *paretjal*, *coll de dama*,

de la roca, *de Sant Jaume Gran*, *bordissot blanca* i *coll de dama negra*, que eren ses millor p'es consum humà; ses *aubecors*, *porquenyes* i *blanquetes* eren més aviat de segona categoria, però teníem una tia de mumare, a Palma, que ses *porqueres* li pareixien *divines!*

Amb tot i amb això arribava dia 8 de setembre, data important dins sa dècada d'es cinquanta: era es moment de sembrar es farratge p'es bestiar, ja que si se sembrava abans treia espiga per Nadal, i si se sembrava després no espigava fins an es maig; es un fet curiós que no és propi d'aquests anys, sinó d'abans i de sempre. Una altra cosa important per la Mare de Déu era que era es dia que es pagesos que no s'entendien amb sos senyors es canviaven de possessió. Era, per tant, es final de s'any agrícola. Ara, quaranta anys després, han canviat tant ses coses que d'es 8 de setembre ja no en queda ni es record, i això que era la Mare de Déu d'es Missatges, que, per cert, s'anomenaven així es que romanien a sa possessió. Jo encara he estat a temps de viure aquests costums i record que es tercer missatge que tenguérem era d'Albacete i el llogàrem per un any a 18 ptes. cada dia.

Vull deixar clar que sa paraula *llogar* avui pareix un poc forta, però en aquell temps era d'ús molt normal. En fulano s'ha llogat a tal possessió era tema de conversa a ses reunions pageses sense que sa paraula *llogar* fos cap ofensa.

A sa pròxima revista, si me trob inspirat, parlarem d'es llaurar i de sa preparació d'es sembrar.

Xesc Umbert

Estiu

Cada any per l'estiu se solen sentir els mateixos comentaris: que enguany ha fet més calor que l'any passat, que jo no havia vist mai un estiu tan calorós com aquest, que es termo, s'altre dia dins es corral, marcava 49º... i tota una sèrie d'anècdotes ben intencionades però poques vegades encertades del tot. La mesura de la temperatura és un fet bastant delicat, ja que varia molt segons el lloc des d'on es mira; per poder compararla amb les que donen els observatoris, el termòmetre ha d'estar dins unes persianes, on no li pegui el sol de tot el dia, pugui passar el vent i estigui a una alçada d'1'5 m sobre el trespol; també s'ha de tenir en compte que dins el casc urbà la temperatura màxima és un o dos graus més alta que a foravila, i el mateix passa amb la mínima. La nostra estació meteorològica està instal·lada de tal forma que els registres són molt aproximats als que tenen en el pont de l'estació del tren; és a dir, tenim els màxims de fred i calor d'un paratge de foravila veïnat del poble.

Vet aquí, per acabar, un parell d'anotacions estiuènques:

Màx jul mín jul màx ago mín ago

87			39	16
88	35	15	38	15
89	35	16	35	14
90	35'5	14'5	34'5	16
91	35	12	36	15'5

Segons es números podem comprovar que enguany sí que és ver que l'agost ha estat més calorós que l'any passat.

Comercial
ES PUIG, c.b.

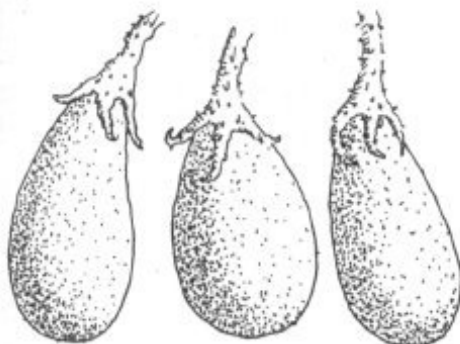
C. I. F. E - 07303704

Instal·lacions Sanitàries

Carrer Nou, 37
Telèfon 83 82 99

07530 SANT LLORENÇ
(Mallorca)

Antònia Garcia

ENDEVINALLA

Tres senyoretes ballen dins un plat cotilleta verda, faldallí morat.

L'albergínia és una hortalissa originària de Birmània, introduïda a Europa pels turcs i els àrabs.

Es diu diurètica, refrescant i de fàcil digestió; malgrat això, al llarg de l'Edat Mitjana era considerada metzinosa i capaç de produir follia. Els primers que la varen menjar i servir als altres foren els frares carmelites, possibilitant la desaparició de la seva injusta fama.

Avui en dia es menja a tots els països de la Mediterrània amb multitud de variants i formes, amb pell o pelada, amb sal o sucre... maneres que no modifiquen la seva digestibilitat.

RECEPTES

Albergínies farcides de peix (si és possible caproig)

4 albergínies
300 gr de peix bullit, esmenuçat i sense espines
1 tassó de llet
1 cullerada de farina
sal, pebrebo i anou moscada

1.- Xapar les albergínies, bullir-les amb aigua i sal; colar, refredar, buidar i compondre-les dins una rostidora.

2.- Dins una pella sense oli hi posam el peix i la molsa de les albergínies amb la farina que prèviament haurem fos dins el tassó de llet. Es deixa coure fins que torni espesset; una vegada cuit s'hi posen els condiments esmentats, al gust.

3.- S'omplen les albergínies i es posen dins el forn durant una mitja hora. Prèviament s'han de cobrir de salsa de tomàtiga, ja sigui feta segons la recepta tradicional ja sigui com la que segueix:

3 tomàtigs madures torrades
1 pebre vermell torrat
2 grans d'all torrats
1 vermell d'ou bullit
sal, oli, vinagre -poquet i optatiu-, tot junt, passat per la batedora

4.- Mentre cou es farà una mahonesa amb all.

5.- Quan les albergínies són cuites s'hi fa un tall de dalt a baix i s'omple amb la mahonesa. Es gratina durant cinc minuts.

Es poden acompanyar de patató bullit o mongetes tendres, i ja es poden posar a la taula!

Albergínies farcides d'arròs integral

4 albergínies grosses
2 tomàtigs madures
2 cebes mitjanceres

1 tassa d'arròs integral, que es bullirà 3/4 d'hora

Unes quantes fulletes de timó (tomillo) i orenga

40 gr de margarina vegetal

100 gr de formatge rallat -millor parmesà-

- 1.- Xapar i buidar les albergínies
- 2.- Fregir les cebes, en poc foc, amb la margarina i els trossets d'albergínia; quan comencin a dorar-se, afegir-hi les tomàtigs, pelades i tallades, i després l'arròs i les herbes aromàtiques.
- 3.- Farcir i posar-les al forn durant 30 o 40 minuts. Poc abans de treure-les, posar-hi el formatge rallat.

Sugeriment: Si heu de bullir trossets de patates o patató i voleu que us surtin blanques i hermoses, posau-hi uns quants bocinets de llimona.

DEFINICIO

Farcir: Omplir atapeïdament, en especial de carn trinxada o altres ingredients mangívols. Omplir de menjar fins a la sacietat.

La torre

Després d'un diluvi que va arrassar mig continent, les tribus afectades que habitaven l'interior, devora un llac, decidiren dedicar-li un santuari. Elegiren la muntanya més sumptuosa, un puig que fregava gairebé els estels, i hi volgueren edificar una torre altíssima, esvelta, tota polida i treballada pels artesans.

Ja, des d'antic, els seus avantpassats, que batallaren amb els bàrbars, l'havien adorat i li construïren aleshores, mancats com estaven dels avanços actuals, temples i altars.

Com havia estat costum, el ritu de la immolació fou practicat amb un cabrit. De tot el ramat, en triaren el més jove, i damunt l'ara l'hi sacrificaren. La sang de l'animal s'espargí per damunt la pedra i davallà fins en terra, deixà un rastre vermellós.

Va ser dia de festa grossa: els homes no anaren a caçar, les dones deixaren el camp estotjat.

Gent que havia estat enfrontada durant tants d'anys que ni els ancians més vells i savis no es recorden, plegaren forces tots junts. Guerrers que abans s'armaven amb fletxes com espasins i lluitaven uns contra els altres per poder comandar els peixos del llac, deixaren dins les cabanes els artificis de matar i es posaren a cordar i a bastir els fonaments de la torre.

Amics i enemics, poblats veïns, s'uniren per aixecar amb el seu esforç un

present per al Déu: el déu de les pluges i de les tempestes, dels llamps que encenien el bosc i cremaven les collites, el déu que fruitava els arbres i protegia el blat de les plagues que venien del sud.

Per una vegada, només, les tribus que habitaven l'interior del continent, devora un llac, havien après a treballar plegats, a suar el mateix profit.

La torre, magnífica, besava just just els peus del déu. Podia sentir-se satisfet de la devoció dels homes.

Però tornà ser temps de plogudes, d'aigua que omplia torrents, rieres i rius, que vessava i sortia de mare. I en una tempesta, la placidesa del llac es convertí en violència i les turbulències devastaren i s'engoliren, en un no-res, els poblats assentats a la vorera del llac.

La torre, altíssima, esvelta, contempla l'endemera i gairebé somriu, de veure com els homes, ignorants, s'uneixen per invocar déus i diables. I seria tan senzill construir una presa amb les pedres que la sostenen.

Pere J. Santandreu Brunet

Després del sacrifici

L'ofrena fou humil, tal com als déus agrada quan la presenta l'hom amb esperit fervent. Del rierols vermells, bavors de sang vessada com un perfum d'encens muntaven blanament.

Tranquil·la, poc a poc, venia la vesprada que un gran velari obscur anava difonent. Davant l'altar diví la tribu congregada bevia la dolçor d'aquell sagrat moment.

Ni un remoreig profà dins l'ombra se movia. Vessava el cel rogec immensa melangia. Passava silenciós l'alè dels Immortals.

I pàl·lida, subtil, a la claror darrera d'aquell agònic jorn, pujava una fumera per sobre l'ara ardent en amples espirals.

Gabriel Alomar

Tal dia com avui

ARA FA 80 ANYS

* Que s'aprovaren els plans de la casa que havia de servir de presó, de quarter de la Guàrdia Civil i de Jutjat, al carrer de Sant Llorenç. El mestre picapedrer fou en Miquel Vaquer.

ARA FA 70 ANYS

* Que es va inaugurar la línia de tren de Manacor a Artà, promoguda per Rafael Blanes Tolosa.

ARA FA 15 ANYS

* Que es feren unes sonades festes de la Mare de Déu Trobada amb dues novetats prou importants: el programa estava redactat íntegrament en català, i s'inaugurà la primera biblioteca del poble, a la rectoria.

ARA FA 10 ANYS

* Que a Flor de Card es va crear el Consell de Redacció.

* Que en Guillem Nadal, juntament amb dos artistes locals més, va fer la seva primera exposició, al número 33 del carrer de Sant Llorenç.

* Que un grup de llorencins es va manifestar davant ca n'Esteva Sollo i va calar foc a una porta.

* Que va morir l'amo en Pep Comís, el saig de la vila durant molts d'anys.

* Que es va inaugurar el Parc de la Mar a Cala Millor.

ARA FA 5 ANYS

* Que un grup de treballadors de la zona costenera mantingueren una vaga de fam davant el despatx del batle.

* Que un grup de pares i nins de l'escola de Cala Millor es va manifestar a la plaça de l'Ajuntament.

* Que es va inaugurar una penya del Barça a Sant Llorenç.

* Que n'Antoni Riera Melis va guanyar la càtedra d'Història Medieval a la Universitat de Barcelona.

Josep Cortès

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

Curiositats municipals

Extretes dels llibres d'actes de l'Ajuntament de Sant Llorenç

15 gener 1911.- L'Ajuntament queda facultat per a que els seus empleats utilitzin l'excusat existent en el corral de la casa que té llogada. Igualment el podran utilitzar els funcionaris del jutjat, la mestra i les seves alumnes.

20 abril 1911.- El regir Benet Gomila proposa que els ciris propietat de l'Ajuntament per assistir a les processons siguin portats únicament pels senyors regidors, el secretari, el metge, el jutge i el mestre i que no els deixin a ningú pus.

2 setembre 1911.- Es dona lectura a una comunicació del Governador en la qual manifesta que s'ha assabentat que a les sessions d'aquest Ajuntament es permeten incorreccions de lleguatge que diuen molt poc en favor de la cultura i compostura que s'hi cal guardar. A tal fi encarrega al batle que amb la major energia reprimeixi aquestes incorreccions, mantenin la seva autoritat fins i tot usant la força pública.

13 gener 1912.- El fosser es queixa de que quan trasllada els morts d'una tomba a l'altra no se'l gratifiqui. La Corporació acorda pagar-li 3 ptes. cada vegada que ho hagi de fer.

1 juny 1912.- Es concedeix una subvenció de 25 ptes. a Bartomeu Femenies Rosselló perquè caseva s'ha calat foc i s'han cremat tots els seus béns.

2 maig 1914.- Vists els considerables danys que ocasionen els cercadors de caragols a les finques que no són de la seva propietat, l'Ajuntament acorda que es publiqui un enèrgic bàndol fent saber que seran multats tots aquells individus que no duguin el corresponent permís del propietari.

13 juny 1914.- S'acorda instal·lar tres

peres de deu bugies cada una a ca Ses Monges, dues a compte de l'Ajuntament i l'altra a compte del propietari de la Central, Gabriel Vives Mas.

5 setembre 1914.- S'acorda per unanimitat fer constar el sentiment per la mort del papa Pius X.

1 juliol 1916.- S'aprova per unanimitat un compte presentat per Rafel Cortès de tres matalassos per al quarter de la Guàrdia Civil.

19 agost 1916.- Pel concepte de pobres de necessitat veïns d'aquesta vila s'han satisfet, fins al dia d'avui, 165 ptes. La consignació per aquest concepte en el pressupost d'enguany és de 300 ptes.

10 octubre 1916.- S'acorda per unanimitat adherir-se amb entusiasme al missatge que, per iniciativa de l'Ajuntament de Lelona, s'ha d'elevat a S.M. el Rei Alfons XIII i al Excm. President del Consell de Ministres en homenatge a l'esmentat August Noble Monarca, i en petició de que li sigui concedida la Gran Creu de Beneficència pels seus grans i caritatius serveis prestats a tots els beligerants amb motiu de l'obra redemptora que està realitzant, alliberant de la mort i del cautiveri a moltíssims essers que els rigors de l'actual guerra europea han posat en aflictiva situació.

25 novembre 1916.- Als efectes del padró de prestació personal, s'ha de tenir en compte que tota persona major de 50 anys que tengui carro i cavalleria i sense fills majors de 16 anys, ha de contribuir només amb un jornal de carro; els que estiguin amb la mateixa situació però que tinguin un fill major de 16 anys útil per a la feina, han de contribuir amb dos jornals de carro; els propietaris de carros i cavalleries menors, amb un sol jornal de carro.

16 gener 1917.- Un grup de veïnats presenta una denúncia davant l'Ajuntament contra la construcció d'una paret que s'està edificant en el Camp Rodó, confrontant amb el torrent d'en Bassina, pels perjudicis que poden ocasionar a les seves finques les inundacions que es puguin produir.

3 març 1917.- El secretari llegeix una comunicació subscripta pel batle, Bartomeu Sureda, acompanyada d'una certificació del llicenciat en medicina i cirurgia Honorat Puerto, a la qual s'afirma que el Sr. Sureda pateix de reumatisme, essent convenient per a la seva curació que dugui una vida tranquil·la. A tal fi sol·licita tres mesos de permís per malaltia.

Després d'una breu discussió i en vista de les especials circumstàncies que

concorren en aquest assumpte, s'acorda concedir al Sr. Sureda quatre dies de llicència en lloc dels tres mesos que sol·licita, per considerar que en aquest temps es podrà recuperar bé de la malaltia que pateix. Si el metge li recomana tranquil·litat i repòs és millor que deixi de sortir al carrer i fer totes les feines que li sorgeixen, molt més perjudicials per a la seva malaltia que atendre les obligacions que li imposa el càrrec de batle. Per tot això se li comunicarà que dijous que ve ha de tornar esser a l'Ajuntament.

28 abril 1917.- Per ordre del Governador, a partir d'avui només s'encendrà la meitat de l'enllumenat públic, passant diària relació del carbó que per a tal fi s'ha consumit la nit anterior.

18 agost 1917.- Com que, segons Correus, el carter té dret a una gratificació de 5 cèntims per cada carta sense franquícia que duu a l'Ajuntament, la Corporació acorda que el municipal vagi cada dia a cercar la correspondència a caseva, a fi d'estalviar-se despeses.

20 octubre 1917.- D'acord amb la circular del Governador en la qual es prohibeix matar cap porc sense haver sotmès la seva carn a un examen exhaustiu, l'Ajuntament acorda que tan prest com sigui possible adquirirà un microscopi, i que comunicarà l'acord al menescal titular Bartomeu Caldenty.

20 gener 1918.- S'acorda destituir el carter de Son Carrió perquè, com que no sap llegir, s'exposa a extraviar la correspondència.

24 febrer 1918.- En vista de que cada dia baixa el preu dels ous, segurament degut a les moltes existències que hi ha, la batlia de Manacor demana que la de Sant Llorenç faci costat a una petició d'autorització a la Junta Provincial de Subsistència perquè s'embarqui aquesta mercaderia al continent, a fi d'aconseguir un momentani alivi al propietari, que, de seguir així, haurà de vendre les poques gallines que li queden per no bastar la producció per al seu manteniment.

21 abril 1918.- D'acord amb les instruccions del Bolletí Oficial, s'acorda adelantar una hora els rellotges.

9 juny 1918.- Per haver deixat el veïnat Joan Llinàs Riera *Corem* una escala a l'Ajuntament per canar el pou de Lluçamar i haver-la destrossada un barrobí, s'acorda autoritzar la batlia perquè n'hi compri una de nova.

14 juliol 1918.- El Consell Provincial d'Agricultura i Ramaderia comunica que es pot caçar el gorrió amb tots els mitjans legals, per aminorar els perjudicis que ocasiona.

Acords relacionats amb l'epidèmia de grip que va afectar Sant Llorenç l'any 1918

20 octubre.- El batle ha de remetre diàriament al Governador un parte de l'estat sanitari de la població, amb especial esment dels medicaments i metges.

També queda terminantment prohibit visitar el cementiri el dia de Tots Sants.

10 novembre.- Tenint en compte l'estat sanitari d'aquesta vila en relació a l'epidèmia reinant, i l'ordenat per la superioritat en el sentit de que es tenguí un especial esment per a que a les persones atacades per la *grippe* no les manqui llet, medicaments i desinfectants encara que siguin pobres, s'acorda per unanimitat que per cobrir aquestes necessitats s'obri una subscripció pública encapçalada per aquest Ajuntament amb la quantitat de cinquanta ptes., mancomunadament amb el Sr. rector d'aquesta població, i se'n faci un bàndol.

També s'acorda autoritzar el batle per a que ordeni allò que consideri convenient per dur els morts al cementiri, i si no troba persones que ho facin en la forma acostumada, assenyali una quantitat per remunerar aquest servei.

17 novembre.- La Inspecció Provincial de Sanitat contesta a la batlia lamentant no poder subministrar el sèrum equí sol·licitat perquè no en té.

1 desembre.- S'examina un compte de les bestretes efectuades pel depositari municipal per traslladar els morts de *grippe* (sic) al cementiri, i desinfectar les cases i altres tasques anàlogues als veïnats següents: Mateu Llodrà, 37'50 ptes; Jaume Vidal, 22'50 ptes; Antoni Sureda, 22'50 ptes; Bartomeu Femenias, 17'50 ptes; Antoni Servera, 12'50 ptes; Miquel Mestre, 10 ptes; Jaume Planisi, 15 ptes; Miquel Fornés, de Son Servera, 15 ptes per desinfectant de calç.

Podent ja donar per acabada la contagiosa malaltia de la *grippe*, l'Ajuntament, per unanimitat, fa constar en acta haver vist amb molt de gust i satisfacció el zel que tots els individus que formen part d'aquest Consistori han demostrat per atendre els malalts atacats per la *grippe*, fent ressaltar en primer lloc la feina del rector Pasqual durant el temps de l'epidèmia, a tota hora disposat per assistir les necessitats espirituals i materials dels malalts, animant-los i confortant-los constantment. L'Ajuntament, sentint el deure interior d'immortalitzar la seva memòria, acorda canviar el nom del carrer de l'Església pel de Rector

Pasqual.

I altre tant es pot dir de l'extremada feina efectuada sense descansar ni de dia ni de nit, tant a Sant Llorenç com a Son Carrió, pel metge titular don Miquel Nebot Nebot; ni oblidar els mèrits de les Germanes de la Caritat, que amb tanta força de voluntat han assistit els malalts més necessitats; ni tampoc els veïns en general, que han ajudat tant a la desinfecció com en el trasllat dels morts al cementiri. Per tot, la Corporació no pot menys que donar el més complert vot de gràcies.

Recopilat per Josep Cortès

Joieria Femenias

l·listes de noces
objectes de regal

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

Poesia

Homenatge a un personatge

Avui l'he vist,
amb la mirada perduda
dins mars sense fons.
Es la guitarra desafinada del poble.
Al so alegre del seu to
ballen
tots els sants
dins un món de locos.

Toni

Radioafecció

Relació de països i ciutats d'Espanya treballats per l'estació "ED-6-SLD" especial, amb motiu de les festes patronals de Sant Llorenç:

País/ciutat d'Espanya	Contactes
Itàlia	6
U.R.S.S.	3
Polònia	1
Alemanya	5
Finlàndia	1
Illa de Man (Gran Bretanya)	1
França	2
Camerun	1
Illes Carolines	1
Togo	1
Txecoslovàquia	1
Ciutat de Mallorca	33
Illes Canàries	2
Portocristo	3
Sóller	1
Algaida	1
Inca	2
Santanyí	3
Sa Pobla	1
Madrid	4
Melilla	1
Saragossa	2
Tarragona	2
Cala Millor	1
Múrcia	4
Ciudadella	2
Ca'n Picafort	1
Pollença	1
Capdepera	1
Alacant	3
Castelló	1
Son Servera	1
Felanitx	1
Vilafranca	1
La Coruña	1
Pamplona	1
Sevilla	1
Biskaia	1
Cádiz	1
València	1
Manacor	26
Total	126

Aquesta estació especial, muntada pels radioafeccionats de Sant Llorenç, va estar funcionant des de les 9 del matí fins a les 20 del vespre del dia de Sant Llorenç, a S'Escola Nova. Hi assistiren un centenar de persones de Sant Llorenç, Son Servera i Manacor.

Es va transmetre per les bandes de 2, 10, 15, 20 i 40 metres.

MOTS CREUATS

Horizontals: 1.-Líquid viscos segregat per certes glàndules d'alguns artròpods. Capolar. 2.-Suor d'oliva. Crit de dolor. Acció pròpia dels enamorats. 3.-Afluir. Símbol del crom. Abreviatura de senyor. 4.-Dit de la qui avala. Campió. 5.-Vocal. Pertanyent a Iberia. Nom de lletra. 6.-Sistema numèric de base deu. Contracció. 7.-Card eriçat. Símbol del tàntal. Consonant. 8.-La primera. Al rev. conjunció. Dues de ben iguals. Vocal. 9.-Satisfer a algú allò que hom li deu. Part cúbica d'un pedestal entre el sòcol i la cornisa. Al rev. nota musical. 10.-La segona. Mil. Esquivar les dificultats. Símbol de l'oxigen. 11.-Ganes de riure. Vocal. Consonant. 12.-Cinquanta. Cara del dau marcada amb un punt. Cap de corda que serveix per amarrar la nau.

Verticals: 1.-Part central de l'arbre. Document negociable que representa un valor en diner. 2.-Situada pardamunt els altres. Nom de lletra. Pronom. 3.-No-drissa. Cosa obscura de la qual l'esperit cerca l'explicació. 4.-Vocal. Substància cristal·lina amargant que ocorre en les fulles del grèvol. Nota musical. 5.-Relatiu als àrabs. Les parts inferiors d'una planta. 6.-Nom de lletra grega. El dia que segueix en aquell en què som. Al rev. Pronom. 7.-Un. Entranyable, cordial. Que no cedeix fàcilment. 8.-Rail. El primer home. 9.-Arbre de la família de les ulmàcies. Al rev. gos. Mitja truita. Vocal. 10.-Cansat. Individu pertanyent al grup del àcars. Extravagant. 11.-El principi d'arraconar. Nom de lletra. Cero. Consonant. 12.-La mateixa que la darre-ra definició del numero anterior. Que salta.

Solucions

Horizontals: 1.-Seda. Pícolar. 2.-Oli. Ai. Amar. 3.-Cedir. Cr. Sr. 4.-Avaladora. As. 5.-A. Iberica. A. 6.-Decimal. Cal. 7.-Panical. Ta. T. 8.-A. In. RR. A. 9.-Pagar. Dau. Od. 10.-E. M. Eludir. O. 11.-Riallera. A. R. 12.-L. As. Amarra.

Verticals: 1.-Soca. Paper. 2.-Elevada. A. Il. 3.-Dida. Enigma. 4.-A. Illicina. La. 5.-Arabic. Rels. 6.-Pi. Dema. Le. 7.-I. Coral. Dura. 8.-Carril. Adam. 9.-Om. Ac. Trui. A. 10.-Las. Acar. Rar. 11.-Arra. A. O. R. 12.-R. Saltadora.

BROU DE LLETRES

S A T R S Q R S A R L T
 S A L T A T E R R A T S
 B O E D L K L P B T N A
 C D S F T M J A V A L S
 E I A G A S T R S A F D
 L J L S B A S R T S O R
 B I T H A F A E I A N O
 A H I G R L E N O L D I
 D K R L R D R R U U F E
 U A I M A D F O L T J Z
 L B D T N E C B I I K L
 A L S D C S A H G G R A
 S A R S S A L S A B T S

Ala, a cercar dins aquest brou de lletres deu paraules que comencin en "SAL".

Solució

Saltaterrats. Saltabarrancs. Salroig. Salsa. Saltar. Saludable. Salut. Salva. Salze. Saltiri.

Demografia

Naixaments

En Bernat Nicolau Morey, fill de n'Antoni i na Margalida, neix a Son Carrió dia 24 de juliol. Salut!

Na Lúdia Tabita Riera Brunet, filla d'en Bartomeu i n'Angela, neix a Son Carrió dia 3 d'Agost. Enhorabona!

Na Maria del Mar Galmés Artigues, filla d'en Miquel i n'Antònia, neix a Son Carrió el dia de la Mare de Déu d'Agost. Salut!

Na Cristina Puigrós Cercos, filla d'en Miquel i na Mariana neix a Sant Llorenç dia 27. Enhorabona!

Na Maria Antònia Adrover Salas, filla d'en Sebastià i n'Antònia, neix a Sant Llorenç dia 13 de setembre. Salut!

Na Maria Natalia Bauzà Riera, filla d'en Josep i na Margalida, neix a Sant Llorenç dia 17 de setembre. Salut!

Defuncions

En Bartolome Sagrera Escalas, casat, morí a Son Carrió dia 4 d'agost. Tenia 80 anys. Al Cel sia.

En Mateu Puigros Gomila, viudo, va morí dia 5 a Sant Llorenç, tenia 83 anys. Descansi en pau.

En Rafael Baena Rivas, casat, mor a Cala Millor, dia 25, tenia 49 anys. Que el vegem en el Cel.

En Jaume Ferrer Jaume, viudo, morí dia 13 de setembre a Sant Llorenç, tenia 65 anys. Al Cel sia.

Noces

En Carles Serralta Font i na Catalina Maria Bover Nicolau es casaren dia 9 a Sant Llorenç. Enhorabona.

En Carlos Mayol Ribot i n'Eva Caldentey Pascual feren l'esclafit a Sant Llorenç dia 30 d'agost. Salut!

En Guillem Sansó Capó i na Maria Servera Domenge, es casaren a Son Carrió dia 14 de setembre. Enhorabona!

També dia 14 i a Son Carrió es casaren en José Luis Sureda Brunet i na Cristina Mata Garcia. Que tot les sigui enhorabona.

En Bartomeu Soler Bauzà i na Francisca Gayà Barceló, es casaren dia 15 a Sant Llorenç. Salut!

N'Antoni Cànaves Melis i na Francisca Santandreu Galmés es casaren el dia de Sant Mateu a Son Carrió. Salut!

Els homes d'armes de Manacor i Sant Llorenç, l'any 1515 (II)

Joan Llodrà dues llances, un pavès, una espasa.
 Guillem Rigo una llança.
 Joan i Miquel Saura dues llances, una espasa.
 Pere Sitges una llança, una espasa.
 Miquel Caldentey una llança, una espasa
 Pere Reixac una espasa, una llança.
 Bartomeu Reixac son fill una espasa.
 Cristòfol Alaix una espasa, una llança.
 Miquel Benajam una espasa, una llança, una rodella.
 Miquel Gilabert una espasa.
 Miquel Pont una llança, una espasa.
 Llorenç Mora major ---
 Llorenç Mora menor una rodella, una ballesta, una llança.
 Antoni Ricard una espasa, una ballesta, una llança.
 Antoni Mas ---
 Miquel Girat tres rodelles, una espasa.
 Antoni Pellisser una cuirassa, un pavès, dues llances, una espasa.
 Antoni Cifre una espasa.
 Jaume Alçamora ---
 Miquel Pellisser una cuirassa, un pavès, una espasa, una llança.
 Pere Morey dues llances, una rodella, dues espases.
 Antoni Vaquer i dos fills una rodella, una espasa, dues llances.
 Llorenç Frau una rodella, dues llances, una espasa.
 Gabriel Gili i el seu fill Gabriel ---
 Bartomeu Reixac una llança, una rodella, una espasa.
 Joan Obrador una llança, dues espases, un rossí.
 Pere Crespí, Antoni Cunill, Joan Alçamora ---
 Bartomeu Cerdà una llança, una espasa.
 Nadal Gilabert una espasa.
 Miquel Bauçà una llança, una espasa, dues llances.
 Amador Verger dues ballestes, una llança.

Bartomeu Bauçà una llança, una rodella, una espasa.
 Amador Bauçà una llança.
 Andreu Frau una ballesta, una cuirassa, una llança, una espasa.
 Llorenç Vaquer una llança, una espasa.
 Llorenç Vaquer son fill una llança.
 Mateu Alçamora una llança, una espasa.
 Bernat Vaquer, altre Bernat Vaquer
 Julià Vaquer una llança, una espasa.
 Bartomeu Gilabert una espasa.
 Gabriel Vaquer una llança, una espasa.
 Antoni Vaquer, una espasa.
 Miquel Vaquer, una espasa.
 Joan Genovard una llança, una espasa, una rodella.
 Pere Ballester, una llança, una espasa, un pavès.
 Joan Ballester, una llança, una espasa.
 Antoni Nadal una ballesta, dues llances, dues rodelles, tres espases.
 Joan Nadal son fill una espasa.
 Guillem Pere dues llances, una espasa, una rodella.
 Nicolau Record una llança, una espasa, una rodella.
 Antoni Llodrà una llança, una espasa, una ballesta.
 Antoni, Bartomeu i Francesc Mesquida quatre llances, una cuirassa, una rodella, dues espases, un rossí.
 Guillem Vaquer una llança, una espasa.
 Miquel Mesquida una llança, una espasa
 Andreu Mesquida, Pere Sala ---
 Antoni Badia una llança, una cuirassa, una rodella.
 Guillem Riera una ballesta, una llança, una espasa.
 Guillem Sansaloni una llança, una espasa, una rodella.
 Bartomeu Massanet i dos fills tres llances, dues espases.
 Jaume i Llorenç Bosc una cuirassa, una rodella, una ballesta, dues espases.
 Bartomeu Bosc una cuirassa, una espasa, una llança.
 Jaume Bosc una llança, una espasa.
 Tomàs Andreu una cuirassa, un pavès, una rodella, una llança, dues espases, un rossí.
 Antoni Esteve una llança, una espasa.
 Bartomeu Llodrà una llança, una espasa
 Bartomeu Huguet, Pere Gomila ---
 Jaume Llull una rodella, una espasa.
 Bartomeu Cabrer una llança, una espasa
 Antoni Pasqual major i son fill tres llances, tres espases, un rossí.

Antoni Pasqual menor una llança, un rossí.
 Tomàs Gilabert una llança, una rodella, una espasa.
 Tomàs Domenge i son nebot una cuirassa, una espasa, dues ballestes.
 Antoni Cerdà una espasa, una llança.
 Miquel Llodrà una llança, una espasa, una rodella.
 Bartomeu Carrió i son fill una ballesta, una llança, una espasa.
 Vidal Carrió una espasa, una llança, una rodella.
 Antoni Joan una llança, una espasa.
 Domingo Bauçà una ballesta, una llança, una espasa.
 Guillem Llodrà de l'Espital una espasa.
 Llorenç Frau una llança, una rodella, una espasa.
 Nadal Sansaloni una espasa.
 Joan Ballester Garbera una llança, una espasa.
 Antoni Joan una pavès, una llança.
 Pere Pasqual una llança, una espasa, un pavès.
 Antoni Bosc una llança, una espasa.
 Pere Bauçà una llança, una espasa.
 Joan Miquel Segà una ballesta.
 Bartomeu Esplugues una llança, una rodella, una espasa.
 Antoni Moll una llança, una rodella.
 Antoni Febrer una llança, una espasa, una rodella.
 Jaume Garriga una ballesta, dues llances, una espasa, un rossí.
 Joan Moll Bacineta ---
 Miquel Febrer una espasa, una llança.
 Pere Record i dos fills una llança, una espasa.
 Llorenç Roca una llança.
 Bartomeu Melis una llança, una espasa.
 Vador Riera una llança, una espasa.
 Joan Riera son fill ---
 Joan Rosselló una llança, una rodella.
 Tomàs Rosselló una llança, una rodella, una espasa.
 Joan Rosselló de Joan una espasa, una llança.
 Joan Blanquer una llança, una rodella.
 Jaume Fullana una llança, una espasa.
 Antoni Ribot una llança, una espasa, una rodella.
 Antoni Truyols una cuirassa, dues rodelles.
 Nicolau Truyols una llança, una espasa.

Els anys 50

Les tormentes setembrines són renoueres; assusten i clapegen l'illa i assenyalen el fi de l'estiu. S'acurcen els dies, comença l'escola, refresquen les nits, la platja ja no estira tant...

En els anys 50 l'estiu acabava més prest. Bé, realment no acabava, continuava la calor, però les festes patronals assenyalaven la fi de les diades a la platja i dels tremons a les roques. Eren festes sonades on en José Guardiola i n'Antonio Machín, que quasi arribaven a ésser llorencins, atreïen i deleitaven una plaça farcida de gent sota paperins blancs i llums i galanes de paper de colorins.

I després, començaven les ametles, les figues, les garroves... i la platja i la mar com si no existissin. El renou, l'olor, el sabor de l'aigua eren record, com ho eren les corregudes, les bromes i l'arena

aferrada a la pell. Després de Sant Llorenç, els pois, el sol i el cantar dels abellerols resultaven més avinents.

Per això, quasi amb certesa es pot situar la fotografia en el temps: poc abans de les festes llorencines de l'any 50.

En Joan Galmés + (Conier), Miquel

Torres, Llorenç Soler (*Garbeta*), Guillem Febrer (*Cometa*), Pere Coves, Gaspar Femenies (*Pisca*), Jaume Sureda + (*Busco*), Tomàs Bauçà (*Llavorim*), Toméu Gelabert, Pere Oliver (*Pep Joanaina*) i Antoni Salas (*Vellaca*) ens poden contar com passaven els estius de la dècada dels cinquanta.

La fotografia, de banda un Cala Millor que flavors era quasi absolutament verge, mostra una cosa ben curiosa: la manca de greix dels onze que posen. Tots mostren les costelles.

Si ara mateix, de forma aleatòria, arreplegàssim onze llorencins de la seva edat, ¿no creis que a la força en trobaríem algun de més infladet? Nivell de vida, alimentació... envant o enrera? Tant se val, pertany al Sant Llorenç, ahir.

Guillem Pont

